

GLASILLO K.S.K. JEDNOTE

DELO OFFICIAL ORGAN IZOBRAZBA
OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION

Kranjsko - Slovenska
Katoliška Jednota
je prva in najstarejša
slovenska bratska pod-
porna organizacija
v Ameriki
Posluje že 52. leto
SODELUJTE
V SEDANJI NAŠI
"D. U." KAMPANJI!

Entered as Second Class Matter December 12th 1922, at the Post Office at Cleveland, Ohio. Under the Act of August 12th 1912. Accepted for Mailing at Special Rate of Postage Provided for in Section 1103, Act of October 3rd 1917. Authorized on May 22nd 1918

NO. 21 — STEV. 21

CLEVELAND, OHIO, 13. JUNIJA (JUNE), 1945

VOLUME XXXI — LETO XXXI

Tretji poziv na Katoliški dan v Jolietu

Poleg teh pozivov v časopisu, je pripravljali odbor razposlal tudi posebna vabila raznim katoliškim organiziranim skupinam oziroma društvom. Pripravljali odbor želi, da bi se za ta Katoliški dan zanimali katoliški Slovenci po vseh naseljenih, čeravno se ne bodo mogli osebno udeležiti. Jolietška naselbina je prevzela samo izvedbo Katoliškega dneva za to-koče leto, nikakor ga pa ne prireja le zase.

Kakor že objavljeno, je program naslednji:

1. Ob desetih dopoldne 24. junija 1945 bo slovesna sv. maša v cerkvi sv. Jožefa. Med sv. mašo bo nastopil posebej povabljen cerkveni govornik, ki bo dal vsemu dnevu potrebno duhovno podlago.

2. Popoldne ob dveh bo ljudsko zborovanje v župnijskem parku, kjer bosta nastopila vsaj dva glavna govornika. Po vsakem govoru bodo predložene pomenljive resolucije, ki bodo pozneje objavljene kot zaključki Katoliškega dneva.

3. Nastopili bodo še drugi govorniki s kratkimi pozdravnimi nagovori. Vmes bo igrala godba šole sv. Jožefa in zapel bo cerkveni pevski zbor.

Cemu je potrebno, da prirejamo Katoliški dan? Vedno iznova se v svetu pojavljajo nove težnje, novi dogoiki, nove smeri. Le prepogosto je v vsem tem vse preveč duha "tega sveta." Duh "tega sveta" je nasproten duhu katoličanstva, toda je navadno zelo blazen. Katoliško mnenje, ki ne sme biti od "tega sveta," kaj lahko podležo šumni propagandi, ako katoličani nismo na straži.

Ker sodimo, da bo koristno vsako leto imeti tak Katoliški dan v kaki slovenski naselbini, se bo izotolil na Katoliškem dnevu v Jolietu tudi poseben stalni odbor, ki bo sprejel naše naloge, poverjens mu od zborovalcev.

Torej na svidenje v Jolietu dne 24. junija 1945.

Rev. M. J. Butala
Rev. Eduard Gabrenja, OFM
Rev. John J. Canon-Oman
Rev. Alexander Urankar, OFM
Rev. M. Jager

SEST SO JIH NA HRVATSKEM SODILI KOT IZDAJALCE

London. — Od bivše hrvaške Paveličeve vlade je bilo obsojenih in usmrčenih pet članov, kot poročila jugoslovanska brzojavna agentura.

Premier dr. Nikola Mandić, vojni minister Nikola Steinfel in državni tajnik dr. Pavao Canki, so bili ustreljeni.

Obešeni pa so bili: zunanji minister dr. Mila Budak, polkovnik Juco Rukavina in predsednik sodišča Ivan Vignjevich. Vsi so bili spoznani krivim izdajstvu domovine po prekem sodu.

Privatne, bratske in družabne organizacije morejo premoženje svoje organizacije investirati v Obrambne bonde in známke (Defense Bonds and Stamps), serije F in G.

Novi grobovi v Clevelandu

Rudolf Božeglav

Dne 7. junija je umrl zadet od možganske kapi dobro poznani lastnik vinarne na 6010 St. Clair Ave. Rudolf Božeglav, star 57 let. Doma je bil iz Lokve pri Divači, odkoder je prišel v Cleveland pred 38 leti. Tukaj zapuša žalujočo ženo Amalijo, hčer Slavko in sina Rudolfa G. M. 3/C. V Indianapolisu zapuša sestro Mary Tascano in teto Johano Sinkovič.

John Močnik

V West Parku je umrl John Močnik, star 77 let, stanujoč na 12605 Longmead Ave. Tukaj zapuša ženo Agnes in 5 otrok: Mary Struna, Ano Cirnski, Johna, Josepha in Vladimira, 12 vnukov in vnukinj ter 6 pravnukov. Rojen je bil v Borštu, fara Cerklje na Dolenjskem, kjer zapuša enega brata in dve sestri. Tukaj je bival 35 let.

Mary Carlovic

Dne 7. junija je umrla v Glenville bolnišnici Mary Carlovic, roj. Kapudjija, stara 47 let. Prebivala je na 984 E. 143. St. Doma je bila iz sela Sislovic na Hrvaškem. Tukaj zapuša soproga Josipa, 6 hčera: Josephine, Margaret, Pauline Willday, Lillian, Helen in Joan očeta Josipa, ki ima farmo v Madison, Ohio, 3 sestre: Pauline Falkington, Theresa Lockwood, v Mentor, O., pa Helen Peck. Dalje zapuša 7 bratov: Josipa, v San Diego, Calif., Johna, v Mentor, O. Emila, v Geneva, O. Rudolfa in Charlesa, v Rome, O. Walterja in Sgt. Louisa, ki se nahaja v Nemčiji. Mati Terezija ji je umrla pred letom in pol v Madison, O.

Pauline Miller

Dne 7. junija je umrla v St. Alexis bolnišnici po dveh mesecih bolezni Pauline Miller roj. Stepic, stara 35 let in stanujoča na 1101 Mansfield Ave. Bila je članica društva Sv. Reš. Telesa, podružnice 15 SZZ in Kraljica Miru 24 SDZ. Bila je več let uslužbena pri gl. javni knjižnici.

Tukaj zapuša žalujočega soproga Rajpha, starše Anton in Josepha in več drugih sorodnikov.

John Smerke

Umril je John Smerke, star 57 let, po domače Kobas, stanujoč na 1057 E. 68. St. Doma je bil iz Trbanskega vrha pri Čatežu pod Zaplazom, odkoder je prišel v Cleveland pred 38 leti. Delal je pri Lake Erie Steel & Blanking Co. na 131. cesti. Bil je član društva Clevelandski Slovenci 14 SDZ. Tukaj zapuša brata Rudolfa, bratranca Johna in Martina Smerke, v starem kraju pa mater, dve sestri in dva brata, če so še živi.

Frank Paulin

Umril je Frank Paulin, star 65 let, stanujoč na 6622 Bliss Ave. Tukaj zapuša žalujočo soprogo Stefanijo roj. Leban, sina Ludwiga in Fireman 1/C Edwarda nekje na Pacifiku, hčeri Emma in Olivia ter več drugih sorodnikov. Rojen je bil v vasi Ravnica pri Gorici, kjer zapuša brata Stefana in več sorodnikov. Tukaj je bival 33 let.

K 40 LETNICI DRUŠTVA SV. ANTONA PADOV. ŠT. 87, JOLIET, ILL.

PRVA VRSTA OD LEVE NA DESNO.—Še živeči ustanovniki: Joseph Horvat, Frank Mahkovec, Matthew Kožuh in John Sustersich.

DRUGA VRSTA OD LEVE NA DESNO.—Sedanjí uradniki: Anton Bartol, nadzornik; Leo Adamich, zapisnikar; Matt Krall, tajnik; George Papesh, podpredsednik in Paul J. Laurich, predsednik. Ostalim uradnikom ni bilo mogoče udeležiti se slikanja.

MALO ZGODOVINE TEGA DRUŠTVA

To društvo je bilo ustanovljeno dne 7. maja 1905 z dvajsetimi člani in članicami. Prvi odbor je bil sledeči: Ant. Sraj, predsednik; Frank Ahlin, podpredsednik; Frank Kocjan, tajnik; Joseph Kočvar, zapisnikar; Frank Okoren, reditelj. Zadnji teh še živi kakor tudi sledeči soustanovniki: Jos. Horvat, sedanjí prvi nadzornik, Frank Mahkovec, Matthew Kožuh in John Sustersich.

Tukaj v Jolietu, kjer je tekla zibelka naše Jednote; je sedem društev, spadajočih h KSKJ. Pristna ameriška demokracija se lahko tukaj jasno vidi. Čeprav je toliko društev, vendar je bilo vsako društvo ustanovljeno iz gotovega koristnega vzroka, ne v razdor, temveč v pomoč Jednoti. Zato je tudi gotovo, da ni skoro nobenega Slovence tukaj, kateri bi ne pripadal k naši Jednoti. Vsako izmed teh društev ima neko svojestveno posebno malo razliko tako, da dotičnik lahko izbere društvo po svoji volji in dosledno ima tudi izredno lojalnost do istega.

Dasiravno je društvo sv. Antona 40 let staro, je vendar eno izmed primeroma "mlajših" društev tukaj v Jolietu. Društvo ima 222 članov(ice) v obeh oddelkih. Izmed tega članstva jih je dosedaj 59 v armadi, in nedavno smo izgubili prvega člana - vojaka, sobrata Edwarda Rozmana, ki je daroval svoje mlado življenje za domovino. Pred letom dni je bil še tukaj in je kegljal v KSKJ tekmi.

Prav je, da tukaj omenim, da nismo pozabili svojih članov - vojakov. Društvo je prvo leto vojne poslalo vsakemu \$5 za božični dar, drugo leto vsakemu dva in pol, zadnji Božič pa vsakemu tri dolarje. Veliko število prejetih zahvalnih pisem od teh fantov je zadostno plačilo za ta trud in bo za

vedno v prijeten spomin in ponos našemu društvu. Marsikateri vojak, ko pride domov na dopust, se pride osebno zahvaliti našemu tajniku z zadržilom, da ne bo tega nikoli pozabil in da bo sodeloval in se splošno zanimal za društvo.

Društveno premoženje znaša \$5135.15. V 40 letih se je izplačalo \$19,200.50 boln. podpore. Umrlo je 81 članov(ice) v odraslem in eden v mladinskem oddelku.

Velik dan v zgodovini društva je bil srebrni jubilej. Pri tej slovesnosti je bila blagoslovljena nova zastava in vsa slavnost se je zaključila s sijajnim banketom, kateri je še sedaj mnogim v spominu. Z zlatimi črkami je v naših arhivih zapisana 35-letnica društva. Imeli smo pester program in finančni banket. Za stoloravnatelj je bil gl. tajnik sobrat Zalar, kateri je zapisel 15 novih članov. Temu imenitnemu dogodku je prisostvovala nabito polna dvorana gostov. Glede drugih prireditvev, kakor na primer piknikov, imamo pa menda poseben lokalni rekord s tem, da smo v 40 letih gotovo največ jancev spekli. Škoda, da nismo ohranili natančnega števila, to bi nam dalo v sedanjih dneh prav občutne skominje.

Na naši januarski seji tega leta smo razmotrivali glede praznovanja 40-letnice. Zaradi vojnih razmer nismo prišli do gotovega zaključka; ko bo določen čas za to, bomo pravčasno to priobčili v Glasilo. — Najlepše bi bilo seveda, če bi bilo vojne konec in bi prišli fantje domov, potem pa bi s toliko večjim veseljem obhajali 40-letnico.

V resnici se lahko reče, da društveni odbor deluje v slogi in agilnosti za društvo in Jednoto. Odnosaji med društvom in gl. uradniki so vedno bratški in prijateljski. Dal Bog, da bi naše društvo sv. Antona še

Vesti iz slovenskih naselbin

St. Marys, Pa.—Dne 25. apr. je po šestletni bolezni umrl Louis Bon, star 51 let in doma iz Zabrđja pri Mirni na Dolenjskem. Tukaj zapuša ženo, dva sinova (pri mornarici) hčer in dva brata, v Gowandi, N. Y., dva pastorka, v starem kraju pa štiri brate in dve sestri.

Aurora, Minn.—Dne 9. maja je umrl Frank Petek, doma od Ribnice. Tukaj je živel 35 let.

Chisholm, Minn.—Tukaj je umrl dobro znan rojak Joseph Verant, star 57 let.

La Salle, Ill.—Dne 7. maja je umrla v bolnišnici žena Rudyja Trdina, doma iz vasi Kanderše, fara Vače pri Litiji. Poleg moža zapuša brata.

Duluth, Minn.—V bolnišnici St. Mary se nahaja J. Debeljak, ki ima trgovino v New Duluthu. — Istotam se nahaja 72-letni Jakob Kump iz Kewatina.—Ze dalj časa je v isti bolnišnici tudi rojak Sušnik.

Barberton, O.—Nedavno je umrl po enotedenski bolezni pljučnici Frank Kramar, star 62 let in doma iz Iga pri Ljubljani. Zapuša dve poročni hčeri. Spadal ni k nobenemu slovenskemu društvu.

Brooklyn, N. Y.—Dne 13. maja letos umrl znani rojak John Jeglič, star 69 let, stanujoč v Jackson Heights, N. Y. Pokojni je bil rojen v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Tukaj zapuša ženo Klaro in veliko prijateljev.

Detroit.—Znana Lia Menton, žena Jožeta Mentona, katero je zadel mestni bus, ko je šla 28. maja preko ceste, bo morala ostati v bolnišnici 6-8 tednov, brez bergel pa ne bo mogla hoditi 6-8 mesecev. Poleg drugih težkih poškodb ima zlomljeno kost v kolku.

V 40 DNEH SE BODO STALI VELIKI TRIJE

Washington.—Predsednik Truman je povedal, da pričakuje sestanka velikih treh enkrat v prihodnjih 40 dneh. Sestala se bo s premierjem Churchillom in maršalom Stalinom.

Kje se bo vršil sestanek, ni omenil. Morda v Zd. državah, kar pa ni gotovo. London je že iz liste, zato nekateri celo mislijo, da se bo vršil sestanek kje v Nemčiji ali Avstriji. Francoski general de Gaulle pričakuje povabila na ta sestanek.

Tri pare dvojčic je gradiralo iz Collinwood šole

V pondeljek je gradiralo iz Collinwood višje šole tri pare dvojčic in sicer: Betty in Molly Branisel, hčerki Mr. in Mrs. John Branisel, 16202 Grovedwood Ave., vnukinji Mr. in Mrs. John Maizel iz Norwood Rd; Dolores in Doris Millavec, hčerki Mr. in Mrs. Gus Millavec, 19700 Mohican Ave. ter Eleanor in Elsie Petrovec iz 1035 E. 70. St. Graducija bo v mestni glasbeni dvorani. Cestitke!

nadaljnih 40 let delovalo tako lepo in mirno kot dosedaj v večjo korist članstvu in sploh celi Jednoti.

Za odbor:

Math Krall, tajnik.

Sporazum glede Trsta dosežen

Washington.—Vladni uradniki so mnenja, da se je položaj v Trstu in okolici pomiril vsaj do mirovne konference. To se je omogočilo s tem, da je bil dosežen sporazum med ameriški in angleškimi vojaškimi na eni in med vodjem partizanov, Titom, na drugi strani.

Glasom tega sporazuma, so se jugoslovanske čete umaknile proti vzhodu iz Trsta ter tako prepustile ameriškim in angleškim četam ves teritorij ter železnice in ceste iz Trsta do Avstrije.

V tem sporazumu se nič ne omenja Koroške, katero Tito zahteva za Jugoslavijo, toda od tam je Tito že prej vzel vse svoje čete na pritisk zaveznikov.

Za vso Julijsko Benečijo s Trstom vred je bila postavljena zavezniška vojaška uprava. Na čelu te uprave je angleški feldmaršal Aleksander. V njegovo področje bodo spadala sledeča mesta: Pulj, Trst, Gorica, Kobariid in Trbiž.

NEMŠKA MLADINA NA DELU V BERLINU

Hitlerjeva mladina je še vedno na prostem v Berlinu in je že pomorila več oseb in povzročila več požarov v nemškem glavnemu mestu. Ruski odgovor na to pa je: od sedaj naprej bo za vsak političen umor ali požig obnem s storilci vstreljenih 50 bivših članov nacijske stranke.

PROCES KVIZLINGA ODLOŽEN DO 25. AVGUSTA

New York.—Radio iz Norveške poroča, da se bo proces proti Vidkunu Quislingu, ki je služil nacijem tekem okupacije Norveške, vršil šele 25. avgusta. Iz Osla se tudi poroča, da je bil kot nacijski kolaborator aretiran norveški industrijalec Henry Johansen, ki je mož Kirsten Flagstad, bivše pevke pri Metropolitan operni družbi v New Yorku.

EISENHOWER BO ČASTNO SPREJET V KONGRESU

Washington.—General Eisenhower bo sprejet v skupnem zasедanju obeh zbornic kongresa. Za njegov sprejem dela kongres načrte. Pričakujejo ga v Washingtonu na 18. junija.

Senator Barkley, vodja večine v senatu, je rekel, da se je posvetoval glede sprejema generala s predsednikom Trumanom. Eisenhower bo imel tudi nagovor na obe zbornici.

250.000 VOJAKOV IMA NAD 85 TOČK, DA SO LAHKO ODPUŠČENI

Pariz.—Okrog 250,000 ameriških vojakov je v Evropi, katerih vsak ima 85 ali več točk v svoj kredit, radj česar so upravičeni do odpusta. Pa še dodatni bodo prišli v ta razred, ko bo armadno poveljstvo razdelilo razna odlikovanja za vojskovanje.

Armadno poveljstvo bo znižalo število aktivnega moštva na 7,000,000 mož, kakih 2,000,000 pa jih bo poslalo v civilno življenje.

109. član KSKJ padel za domovino

Joseph Trenta

Barberton, O.—Pred nekaj dnevi sta dobila Mr. in Mrs. Stefan Trenta brzojavno sporočilo, dne 4. junija pa uradno naznanilo, da je bil smrtno zadet njih sin Joseph Trenta. To je že tretji član našega društva sv. Jožefa št. 110, ki je dal svoje mlado življenje za domovino.

Padli Joseph se je nahajal pri Navy Construction bataljonu, in je bil vpoklican meseca julija 1943. Po nekaj mesecih vežbe je bil poslan na japonska bojišča, kjer se je potem nahajal ves čas, dokler ga ni zadela smrtni strel na otoku Okinawa, tam, kjer je že nešteto naših fantov in mož dalo svoje življenje za domovino.

Pokojni Joseph je bil blag mladenič, vedno si ga videl z odkritim pogledom in z dobrodušnim smehljajem na ustih; res, škoda, Joseph, ker si nas zapustil, pa kaj hočemo, tako ti je bilo usojeno.

Pokojni Joseph je bil član našega društva skozi 19 let; 15 let je bil član mladinskega oddelka, zadnja štiri leta pa član odraslega oddelka; sedaj je bil star 20 let.

Vsi člani društva sv. Jožefa ste naprošeni, da se ga spomnite v molitvi. Naj mu bo lahka zemlja na oddaljenem pokopališču in naj v miru počiva. Vi pa, starši, bratje in sestre, pa sprejmite na tem mestu moje globoko sožalje nad izgubo vašega nadvse dobrega sina in brata. Res, izguba je velika, pa imejmo zavest, da se zopet enkrat snidemo nad zvezdami.

Joseph Leksan, tajnik.

Starost avtov

Po štatiški iz leta 1944 je bila povprečna starost avtomobila, ki je še v rabi 7.2 leta, v predvojnem času pa je bila 5.2 leta.

Kupujte vojne bonde!

DRUŠTVENA NAZANILA

DRUŠTVO SV. STEFANA
ŠT. 1, CHICAGO, ILL.

Članom in članicam našega društva, ki se niso udeležili zadnje seje, bo lahko žal. Po seji smo namreč imeli "Double feature." Brat tajnik John Prah nam je kazal zelo zanimive slike, ki so bile najlepše izmed vseh, kar nam jih je on do sedaj še pokazal. Plačal jih je on sam, točje brez stroškov od strani društva. Brat John Kochevar nam je pa preskrbel sodček Monarch piva. Predsednik Frank Banich se obema najlepše zahvaljuje.

Kot posebna nagrada za udeležence v znesku \$2.00 je bila naklonjena bratu Antonu Bahorju, ki je bil sicer nekaj časa navzoč na seji, toda je odšel pred zaključkom. Nagrada za prihodnjo sejo bo torej \$3.00. Torej bratje in sestre, da ne boste zopet razočarani, udeležite se redno društvenih sej in ostanite na seji do konca, kajti seje nikdar ne trajajo več kot eno uro, včasih samo nekako 30 minut.

Sedaj pa moram poročati žalostno novico, da je naše društvo do danes, ko to pišem, izgubilo dva člana v tej vojni. Prvi je bil brat Frances Waever, ki je najprvo bil poročan pogrešan, toda pozneje proglašen mrtvim. Drugi je pa brat James, A. Zivalich, ki je bil ranjen v Nemčiji in umrl 30. aprila. Počivajta v miru, sorodnikom pa naše sožalje. O prvem je bilo že v zadnjem Glasilih poročano.

Posebno naznanilo

Članom in članicam društva sv. Stefana št. 1. V spomin gori imenovanih članov kakor tudi morebiti med tem časom padlih članov - vojakov našega društva, kot tudi za vse žive in mrtve člane in članice v armadi Združenih držav, bo peti sv. maša v cerkvi sv. Stefana v nedeljo 17. junija ob pol-dvanajstih dopoldne. Člani in članice našega društva se zberemo v dvorani pod cerkvijo ob 11. uri, potem pa skupno odkorakamo v cerkev ob 11:15. Pozivate se vsi, da se udeležite in da ste točni. Upamo, da bo udeležba polnoštevila.

Bratski pozdrav,

John Gottlieb, zapisnikar.

DRUŠTVO MARIJE POMAGAJ
ŠT. 78, CHICAGO, ILL.

S tem naznanjam članstvu našega društva, da se bo naša prihodnja redna mesečna seja vršila v četrtek dne 21. junija ob osmih zvečer v cerkveni dvorani. Pridite gotovo vse, kajti dvorana je dovolj prostorna, da bi se v njej lahko vse zbralo.

Zadnja seja je bila precej dobro obiskana, ampak odbornice bi radi videle še večjo udeležbo, saj veste, več glav, več idej, in tako se lahko več naredi za dobrobit Jednote in društva.

Hvala sledečim članicam, ki so tako pridno prodajale knjžice, da je bilo mogoče nesti lepo denarno darilo o. franciškankom v Lemont. Te sestre so sledeče: K. Pichman, J. Mladic, M. Markovich, M. Tomazin, A. Stefanc in S. Petrovic. Hvala tudi članici za lepo nagrado, katero je dobila Mrs. Mladic.

Članice, ki ste zaostale z asesmentom, ste prošene, da to poravnate na seji in to brez posebnih opominov.

Kampanja za nove člane je sedaj v teku; pojdite odbornicam na roke in jim pomagajte pridobiti kaj novih članov, s tem pomagajte sebi in tudi svojemu društvu.

Ne pozabite seje, 21. junija. Pozdrav!

P. Kobal, tajnica.

Bodite ponosni, da imate tako veliko število Jednotinih sobratov in sester.

DRUŠTVO MARIJE POMAGAJ
ŠT. 164, EVELETH,
MINN.

Naznanjam članicam našega društva sklep zadnje (majske) seje, da nameravamo prirediti letos v septembru zabavo v korist društvene blagajne. V ta namen je bilo določeno, da naj vsaka članica prispeva 10c za nakup potrebnih stvari za to prireditev. Zato prosim vse naše članice, ki tega "dajma" še niste plačale, da to izvršite ko boste plačale svoj asesment; saj to ni velika svota, torej jo lahko vsaka zmore.

Našo blagajno moramo imeti vedno v dobrem stanju za razne izredne prilike, na primer ko pride na društvo kakšna prošnja; tako je tudi večkrat treba založiti asesment za članice; prav hudo je za tajnico, če ni denarja na razpolago.

Zopet vas prosim, da bodite v plačevanju asesmenta točne, kajti isti mora biti pravočasno v glavnem uradu Jednote; ne delajte mi z zavlačevanjem istega skrbi; na tak način bo šlo potem vse v lepem redu.

S pozdravom,

Gabriela Masel, tajnica.

DOPISI

ZVEZIN DAN V LEMON-
TU, 22. JULIJA

Tem potom se naznanja vsem članicam S. Ž. Z. in njih družinam, prijateljem in znancem, da se bo letos vršil Zvezin dan dne 22. julija ali na četrto nedeljo isti mesec v Lemontu, Ill.

Cerkveni obredi na Zvezin dan bodo prav tako lepi kot pretekla leta. Procesija se bo pričela ob pol enajstih izpred semenišča do votline Matere božje, kjer se bo darovala sv. maša ob enajstih. Po sv. maši bo pridiga in blagoslov.

Takoj po sv. maši bo vezbanje vseh navzočih krožkov, nato sledi prigrižek za vse romarje. Ob dveh se prične mičen program, pri katerem bodo sodelovale mladinske in odrasle članice podružnic 2, 16 in 20, nakar bo sledila prosta zabava.

Romanje k Mariji na Ameriških Brezjah zbudí vsako leto med našimi članicami in prijatelji mnogo zanimanja. Vsi cerkveni obredi so tako veličastni, da nam pokličejo v spomin vsa tista srečna leta, ki smo jih preživeli v stari domovini ob takim romanju na Brezje. Tudi tukaj, kdor je le enkrat pohitel na naš Zvezin dan na romanje, se je istega udeležil še naslednje leto.

Tu se srečavajo znanci leto za letom, ki se morda niso videli še izza mladih let. Tu se tudi snidejo prijatelji, kateri se celo leto ne vidijo, čeprav žive v enem in istem mestu. To je res kraj veselega snidenja v molitvi in petju.

Torej že danes vabim vse čitatelje, prijatelje in znance, da se odločite, da letos za gotovo obiščete dne 22. julija naš Zvezin dan.

Če je kje v Ameriki kaka naselbina, ki bi želela imeti podružnico Slovenske ženske zveze in se pridružiti tej veliki ženski organizaciji, kjer smo kakor sestre, pomagamo druga drugi, ljubimo druga drugo, zato naj mi takoj piše za pojasnila. Nobene slovenske naselbine bi ne smelo biti brez podružnice Slovenske ženske zveze.

Za vse nadaljnje informacije se obrnite na podpisano.

Mrs. Josephine Erjavec,
gl. tajnica SZZ,
527 N. Chicago St.,
Joliet, Ill.

SHOD V PRID PRIMOR-
SKE IN PROSLAVA
ZMAGE

Cleveland, O. — Zmaga zaveznikov nad Nemčijo in Italijo je pustila za seboj mnogo nerešenih in zamotanih medna-

rodnih problemov s katerimi se zogajo veselite potom svojih diplomatov. Največji glavobol za te diplomate bo nedvomno začrtanje novih državnih mej bodoče Evrope in Azije. Tu se križajo gospodarski interesi mednarodnih kartelov, ki še vedno vladajo pretežni del sveta. Pred njimi stoji pereče vprašanje narodnih manjšin, ki je v preteklosti igralo veliko vlogo v mednarodnih sporih.

Za nas Slovence pride v poštev Primorsko in Korško ozemlje, ki spada z narodnostnega in gospodarskega stališča k novi federativni Jugoslaviji. Proti koncu vojne z Nemčijo je to ozemlje zasedla jugoslovanska armada. Pa je prišla mnogo močnejša angleška armada in pričela rožljati s sabljo. Da se Jugoslovani izognejo konfliktu, so se začasno umaknili s Korške, docim imajo na Primorskem še vedno civilno administracijo v svojih rokah. Sporna točka je; važno in moderno pristanišče Trst katerega usoda je zavita v diplomatsko tajnost. Propagandni aparat je v tej zadevi vse preje kot naklonjen Jugoslaviji. Očividno se gotovi interesi bojijo močne Jugoslavije. Tej propagandi je nasledilo tudi ameriško časopisje in radio-komentatorji.

V svrhu boljših informacij tržaškega vprašanja ameriškega časopisju in javnosti sploh, so sklenili clevelandski Jugoslovani sklicati velik javen ljudski shod, v nedeljo dne 17. junija ob 3. popoldne v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Ta shod se bo vršil pod imenom "Združeni odbor clevelandskih Jugoslovani." V odboru so zastopani: Slovenci, Hrvatje, Srbi in Macedonci brez razlike strank in vere. Sodelovali bodo tudi ostali Slovani potom "Ameriškega slovenskega kongresa."

Na sporedu bodo prominentni jugoslovanski in ameriški govorniki. Glavni govornik pa bo neki član jugoslovanske delegacije iz San Francisca. V program bodo vključene tudi glasbene in muzikalične točke vseh štirih narodnosti. V zvezi s tem bomo na tem shodu pravično udi tad nzmage nad nemškimi in italijanskimi fašizmom.

Odbor apelira na vso slovensko javnost v Clevelandu in okolici, da rezervira nedeljo dne 17. junija izključno za ta shod in s tem pokaže solidarnost za pravične zahteve našega Primorja in Korotana. Čim več nas bo, temvečji vtis bo imele na pravilni udi tad nzmage in ostale Američane. Poleg tega bo pa ta skupna sijajna manifestacija tudi v veliko moralno oporo hrabri jugoslovanski vojski in novi, prerajeni in demokratični Jugoslaviji.

Za publicijski odbor,

Frank Česen.

O DOBRODELNI PRIREDITVI SKUPNIH SLO-
VENSKIH DRUŠTEV V CHICAGO, ILL.

Chicago, Ill.—Prireditev, ki so jo imela skupna slovenska društva v nedeljo 29. aprila, je tako v moralnem kakor finančnem oziru prav dobro izpadla. Čisti preostanek je bil čez dva tisoč dolarjev, kar je lep dokaz, da kjer je dobra volja, je vedno lep uspeh. Da je bil tako dober uspeh, gre v prvi vrsti priznanje podružnicam SANS in podružnici JPO, in vsem slovenskim društvom, katera so sodelovala. Prav iskrena hvala Mr. Antonu Končanu, predsedniku Badger Tool & Mfg. Co., za lep dar \$500.00, in tajniku Louis Zorkotu, ki se je zelo trudil. Dalje Helen Kušar, Katy Triler, Joseph Kristan, sestram Mrs. Cerkowny in Mrs. Simon, katere so podarile lep namizni prt, bratu Etbinu Kristanu za lepe in vzpodbudne besede. Mr. in Mrs. Tomazin, kjer imamo večino naših sej in dobimo dvorano brezplačno. Enako gre tudi priznanje in zahvala vsem ostalim odbornikom in zastopnikom, ki so tako pridno sodelovali pri tej prireditvi. Uspeh je bil dober, toda veliko več bi se še lahko naredilo, ako bi bilo sodelovanje res stoprocentno. A žal, da imamo še organizacije, društva in posameznike, kateri še vedno čakajo in imajo denar za vse drugo, le košček kruha nočejo kupiti svojim lačnim bratom. Še vedno imamo tukaj veliko ljudi, kateri nesramno kupčujejo za življenje in kni naroda, ki tam strada in umira.

Prihodnja seja vseh zastopnikov se bo vršila v ponedeljek 25. junija v Tomazinovi dvorani na 1902 W. Cermak Rd. Pričetek seje bo točno ob osmih zvečer. Udeležite se v prav gotovo, ker imamo še veliko zelo važnega dela pred nami.

Darovi

Po \$500.00: Badger Tool & Mfg. Co.
Po \$25.00: Društvo Slavija, št. 1 SNPJ.
Po \$15.00: Anton in Anna Krapenc.
Po \$10.00: Louis Zorko, J. Jereb, F. Prebit, J. Marold, Mr. in Mrs. Klančnik, F. Zvokel in družina, Andrew Spolar, Fr. in Minka Alesh, J. Darovich.
Po \$9.00: Helen Vichic.

Po \$6.00: Louis Steblay, A. Grum.
Po \$5.00: A. Garden, J. Erjavec, F. Raznoznik, A. Bernich, M. Kosel, T. Urbanc, C. Pichman, F. Udovich, R. Sedlar, R. Skrinar, A. Baslovich, H. Jereb, F. Ovičaj, L. Praprotnik, Brezovčec, M. Kerzan, Mr. Sochrman, J. Knapic, A. Brankovich, T. Kerkovc, V. Levac, M. Kuhel, F. Zajec, J. Thalar, Mr. Dosh, A. Krosel, T. Tamask, Mrs. Blazun, M. Lejde, M. Spolar, M. Novak, F. Demsar, F. Bucik, J. Kranjic, F. Zupancich, K. Hrvatin, F. Carr, L. Kuhel, A. Jordan, A. Miško, Mr. in Mrs. Skavich, J. Decman, J. Klančnik, J. Potokar, K. Triler, Neimenovana.

Po \$4.00: F. Bencina, društvo Nada št. 102, SNPJ, \$3.60 in potice.

Po \$3.00: A. Asich, F. Omaning, L. Kosel, S. Vrhovnik, F. Mrgole, M. Benedikt.

Po \$2.00: J. Dremelj, J. Mihelich, L. Verbek, Kristan, T. Mosestich, W. Mersol, K. Dubej, J. Gregorich, J. Kochevar, M. Milosich, L. Raben, J. Prezen, P. Berger, J. Jurecich, F. Fisar, J. Jasbec, A. Perne, A. Bezlaj, A. Renar, F. Prosen, L. Vessel, F. Ceglar, A. Slabe, M. Aucin, Mr. Podbevsek, H. Rode, J. Fabian, C. Pogorelec, M. Racic, F. Robass, F. Stark, J. Alich, J. Krek, S. Mozina.

Po \$1.00: A. Stern, F. Kerzich, J. Marinich Jr., A. Udovich, J. Kerzich, J. Stajer, A. Jordan, A. Narobe, A. Furar, J. Pucel, A. Svigel, A. Movrin, S. Veselevsky, M. Skerjanc, M. Pogacnik, J. Ribich, A. Volk, M. Arnesch, J. Murnik, M. Pavvec, P. Ruppe, J. Omerza, P. Cemazar, A. U. Cicero, M. O. Koren, J. Globokar, M. Movrin, J. Ovnik, L. Gradisar, F. Pecnik, V. Jurman, T. Svegel, T. Gardan, J. Koporich, F. Stark, M. Krošelj, M. Cukale, H. Volk, J. Hushar, F. Zlokar, F. Bohar, M. Mardach.

F. Mauc, C. Marcel, P. Kovacic, J. Squok, A. Zokelj, F. Soobar, L. Marcel, L. Katz, A. Smagaj, A. Luzar, A. Makovic, M. Address, M. Pokoren, E. Lotrich, A. Andres, T. Lukanich, F. Gradisek, M. Grum, A. Pogorelec, M. Vilson, A. Fabjan, L. Dolmovic, Mrs. Gradisar, R. Bakar, J. Kosak, V. Go-

shar, F. Volk, T. Miketich, M. Hajndrihar, F. Roblak, R. Pavcar, M. Church, J. Vranicar, M. Smit, M. Sutovich, J. Bilish, M. Kerzich, S. Hessupen, J. Laknar, N. Kobal.

Po 75c: M. Mihelnik.
Po 50c: F. Habian, M. Pristavec, M. Peterel.

Po 25c: J. Podbevsek, M. Krosel, K. Vrbich, M. Persa, M. Porenich, Hvalica, M. Spaja.

V kuvertah brez imen je bilo \$13.75. Skupaj vseh darov — \$1,076.35, skupni dohodki prireditve \$3,083.36. Izdatki \$792.35, čisti preostanek \$2,291.01. Knjige tajnika in blagajnika pregledali in jih našli v soglasju s predloženimi računi: Anton Krapenc, Frank Volk, Frank Smit.

Vsem darovalcem, igralcem, pevcom, delavcem in vsem, ki so na kateri koli način pripomogli do uspeha te prireditve, se v imenu lačnih ljudi v starem kraju prav prirčno zahvaljujem, v imenu teh ljudi vas pa tudi prosim, da še naprej pomagata, ker ljudje v Jugoslaviji bodo še dolgo let občutili vojne grozote in trpeli pomanjkanje. Skupna slovenska društva v Chicagu se tega do- brego zavedajo, zato je bilo na zadnji seji sklenjeno, da priredimo na jesen zopet prireditev, katere čisti dobiček bo šel v pomoč SANSu, enkrat prihodnjo pomlad bo pa zopet velika prireditev za pomoč ljudem v starem kraju. Med prireditvami pa ne pozabite, da vse podružnice SANSa, pomožne akcije in posamezni odbori vedno pobirajo darove in ob- leko, katero ste pripravljali darovati. Ne pustimo, da sedaj, ko so ljudje dobili svobodo, da bodo morali umreti od gladi!

Za skupna društva:
Anton Krapenc, predsednik.

VELIK SHOD V PROSLA-
VO ZMAGE V NEW
YORKU

Združena jugoslovanska društva v New Yorku prirejajo velik shod v Manhattan Centru, v New Yorku, dne 17. junija 1945. Shod se bo pričel ob štirih popoldne in pričakuje se da bo obilno obiskan, kajti s tem shodom bomo newyorški Jugoslovani proslavili zmago v Evropi, osvobodjenje naših bratov in sester v Jugoslaviji ter povratek naših lastnih ameriških fantov in mož z evropskih bojišč.

Danes pa je pred zavezniki svetom tudi važno vprašanje Trsta in Istre ter slovenskega Primorja, ki je bilo osvobojeno po borih iz teh krajev samih, a angleška in ameriška vojska, ki je prišla v Julijsko Krajino iz Italije že po osvoboditvi teh krajev, sedaj zahteva, da se domači jugoslovanski borci umaknejo s svoje lastne zemlje in prepuste okupaciji njim. Tako zahteva tudi naš državni oddelek. . . . tako zahteva angleška vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva italijanska vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada. . . . tako zahteva britanska vlada. . . . tako zahteva ameriška vlada. . . . tako zahteva jugoslovanska vlada. . . . tako zahteva slovenska vlada. . . . tako zahteva hrvaška vlada. . . . tako zahteva nemška vlada. . . . tako zahteva poljska vlada. . . . tako zahteva češka vlada. . . . tako zahteva ruska vlada. . . . tako zahteva francoska vlada.

Slovenski častnik v taborišču strahot

Nick Triller v Library, Pa. član SNPJ, je v "Prosveti" št. 107 objavil nastopno zanimivo pismo svojega prijatelja, ameriškega poročnika Arturja Peternela, ki se nahaja v Nemčiji:

"Dragi Colie!

Včeraj sem prisostvoval najstrašnejšim prizorom, ki si jih more človek predstavljati. Bili so tako strašni, da bi kaj takega ne mogel nikoli verjeti, če jim ne bi bil sam priča. Celotno sedaj se še vedno čudim in sprašujem, jeli mogoče kaj tako groznega v današnjem civiliziranem svetu. Obiskal sem nemško koncentracijsko taborišče Dachau, o katerem si najbrže čital v časopisih. Želim opisati, kar sem videl, da boš vedel, ča kar je pisalo časopisje, je živa resnica in ne propaganda.

Ko sem se bližal mestu Dachau, si nisem predstavljal, da bom videl tako strašne grozote. Bil je mrzel spomladanski dan; dež, sneg, sodra, vmes pa so se prikazovali sončni žarki. Sadno drevje je bilo v cvetju, katero je bilo videti tresoč se od mraza. Ko sem prišel na konec mesta, je vodila pot sporedno z železniškim tirom. Na tiru je stal vlak, in ko sem pogledal v voz, sem videl človeška trupla. Železniški vozovi polni trupel! Žrtve so očitno pomrle od lakote, kajti bile so sama kost in koža. Odraščenih mož bedra niso bila debelejša kakor moje roke.

Potem smo dospeli do ograjenega prostora, ki je zavzemal več akrov površine, in stopili smo notri. Površni so bili zaprti ujetniki vseh narodov, približno 45 tisoč oseb. Stanovali so v umazanih lesenih barakah, okoli katerih je bila napeta žica z električnim tokom, da ni mogel nihče pobegniti. Obtečeni so bili v jetniške, črtaste uniforme. Stražili so jih tudi velikanski psi, kateri so bili trenirani tako, da so takoj napadli ujetnika v črtasti uniformi, ako bi se predrznil pobegniti. Povedali so mi, da je vsak dan pomrlo od 30 do 40 ujetnikov vsled pomanjkanja hrane in ran, ki so jih prizadeli kruti sovražniki. Mrlice so enostavno zmetali na kupe, pozneje so jih odpeljali stran. Najbolj strašna stvar pa je bil krematorij. Nemci so izvajali sistematični program masnega mordenja, ki so ga mogli zasnovati le hudicevi možgani.

Ujetnike so pripeljali v krematorij, kjer so se morali sleči in nato je prišla na vrsto vroča pršna kopel. Po kopelji so jih porinili v posebno staničo, kjer so jih zadržali. Trupla so po pozneje sežgali, pepel pa spravili v posebne lonce in jih baje prodajali sorodnikom žrtev.

Naše čete so očitno zavzele taborišče, ko so bili krvniki prav na delu. V eni izmed stanič so našli sto in sto golih trupel. Nametana so bila druga vrh drugega kakor oskubljenе kokoši, ki jih mesar razstavi v izloženem oknu. Ta trupla so bila najbrže malo prej prenešana iz plinske stanice in so bila pripravljena, da jih sežgejo v krematoriju. V nekem drugem prostoru pa je bilo na kup zmetanih vse križem več sto trupel. Ta trupla so bila najbrže žrtve, ki so pomrle v taborišču, in so sedaj imela priti na vrsto, da jih krvniki sežgo.

Neki ujetnik mi je povedal, da so trupla, ki sem jih videl na tiru v vlak, trupla ujetnikov, ki so jih peljali iz nekega drugega taborišča, ko pa so krvniki zvedeli, da se bližajo naše čete, so ustavili vlak in pobili vse tiste ujetnike, ki so bili še živi, nato pa pobegnili. Pogled na trupla je razodeval, da je bilo nekaj še živih, toda

so bili sestradani in oslabljeni, da bi se mogli upreti krvnikom. V krematoriju so bila vsa trupla moškega spola, v vlak pa sta bili samo dve ženski. Sodeč po truplih teh žensk, se jim ni nič bolje godilo kot moškim. Žrtve so bile najbrže po večini Judje, kajti blizu železniškega tira je našel moj saržent judovsko biblijo.

V bližini krematorija so bila večala, na katerih so bili obeshali nekateri ujetniki, za večala pa je bila močna cementirana stena, ob kateri so bili mnogi ustreljeni.

To taborišče je vršilo svoje krvavo delo zadnjih dvanajst let. Vse gnusno delo so morali vršiti jetniki sami. Nekega francoskega ujetnika sem vprašal, kako so mogli vzdržati in izvrševati to strašno delo, on pa je odgovoril, da je sestradana človek pripravljen izvršiti vse, samo da dobi hrane. Po vsem prostoru je nezno smrdelo, tako smrdelo, da bi se mi nekajkrat skoraj želodec obrnil. Večkrat poprej sem bil priča smrti, toda v tem taborišču je bila smrt drugačna. Ni bila samo smrt, temveč umor, pobijanje ljudi na debelo. Sedaj se dobro zavedam, da vse trpljenje in druge neugodnosti, skozi katere sem moral iti v tej vojni, ne bodo zaman, ako bomo uničili in izločili nacizem iz človeške družbe.

Eden izmed naših vojakov je bil pred časom zaprt v tem taborišču. Danes je obiskal taborišče in našel svoj rekord. Našel je tudi svojega bratrance, ki je star 27 let, zgleda pa kakor 60 let. Mož ni spoznal svojega bratrance, kajti ne more se nobene stvari spomniti.

Pozneje smo se ustavili v nekem mestecu, ki je oddaljeno več milij od taborišča strahot. Imel sem priliko pogovarjati se z nemškimi civilisti, med njimi tudi z dekletom, ki je bila stara približno 20 let. Govorila je izborno angleščino. Povedala mi je, da ji je bilo znano, kje se je nahajalo ujetniško taborišče, vedela pa ni, kaj se je dogajalo v njem. Rekla je, da je zelo vesela, ker smo prišli in s tem zadali konec nacizmu. Res, čudno, da vsi Nemci sedaj trdijo, da niso bili nacisti, temveč so bili prisiljeni ubogati nacistične in jim služiti.

Opazil sem, da je dotično dekletko nosilo prstan, zato sem jo vprašal, kje je njen mož. Odgovorila mi je, da ni omožena, a bi rada dobila moža. Nato sem jo vprašal, s kom bi se rada omožila, naker je dejala: "S kakšnim ameriškim vojakom, da bi me odpeljal v Ameriko." Odgovoril sem ji, da bi se ameriški vojak ne hotel niti pogovarjati z njo v družbi, kaj šele, da bi jo oženil. Nikakor ni mogla razumeti, zakaj ne, češ, da ona ni odgovorna za dejanja, ki so jih izvršili nacisti.

Da, ljudje, kot zgoraj omenjeno dekletko, so prav tako krivi kot nacisti, ker so dopustili, da so Hitler in njegovi gangsterji zaslužili nemški narod. To pismo sem napisal z namenom, da boste doma spoznali, kakšne strahote so počenjali nacisti. Ljudje, ki so krivi teh groznih zločinov in strahot, niso ljudje, ampak hujske kot zverine. Stremem se ob misli, kaj bi bilo, če bi nacisti zavladali svetu. Hitler je mrtev, Mussolinija so obesili. Krvava drama se bliža koncu. Vojne bo morda že konec, ko boš prejel to pismo. Upajmo tako. Pozdravlja te tvoj Art."

Tako je pisal poročnik Peternel.

Cena južnoameriške opice z zaokroženim repom je \$125.00, tudi mehiška opica, ki ima pajku podobno glavo, velja toliko. Navedene živali se kaj rade privadijo ljudi, vsled česar jih drže v svojih hišah.

Slovensci med nemškimi ujetniki v Ameriki

Večkrat je bilo že poročano, da se med nemškimi vojnimi ujetniki v Ameriki nahajajo tudi slovenski fantje iz Štajerske in Gorenjske, katere so Nemci — po priklopitvi teh dveh delov slovenske zemlje v tretji rajh — mobilizirali v nemško vojsko. Položaj teh ujetnikov se razlikuje od položaja Slovencev med italijanskimi ujetniki v tem, da so ti "nemški" ujetniki uradno še vedno jugoslovanski državljani, kajti zavezniški svet ne priznava Hitlerjevega "Anschlusa."

Naš urad je pred par dnevi prejel anonimno pismo iz nekega takega taborišča v Ameriki in tukaj ga v celoti priobčamo.

POW Camp
28. maja 1945.

Spoštovani gospod tajnik!
Z velikim zanimanjem in zadovoljstvom zasleduje 27 slovenskih vojnih ujetnikov v tukajšnjem POW Campu, ki so po priklopitvi Spodnje Štajerske in Gorenjske k "tisočletnem Reichu" leta 1941 bili prisiljeni v nemško vojsko in se potem pri prvi priliki brez boja predali zaveznikom, Vaše in SANS-ovo požrtvovalno delo za slovenski narod, ki so ga hitlerjanske tolpe hotele spraviti s površine zemlje.

Medtem ko so Nemci po zloumu Jugoslavije aprila 1941 začeli z Nemcem priznani "preciznostjo" streljati naše slovensko izobraženstvo; začeli iz isto "preciznostjo" preseljevati na tisoč družin samo zaradi tega, ker je bilo pri nas toliko in toliko Slovencev preveč za njihov "Lebensraum" (živiljski prostor), in ko so pričeli z okrutnim zatiranjem slovenskega jezika, so po neuspehih na ruskem bojišču pričeli leta 1942 iz skrbi za "Kanonenfuter" s silo in terorjem vtikati nas 17-20 letne slovenske fante v toliko osovraženo nemško vojaško suknjo.

Dočim je Ljubljana z Dolensko pod Italijani bila vsaj za spoznanje na boljšem, so mariborski, ptujski in celjski okraji bili izročeni na milost in nemilost zloglasni nemški organizaciji poklicnih morilcev, znami vsemu svetu pod imenom "Gestapo." Brez najmanjšega olepšanja so nam namignili, da bodo naše družine, v slučaju da se mi ne pokorimo, takoj z naslednim transportom deportirane na Poljsko, odkoder so potem navadno prihajala kratka poročila, kot na primer: "Herr . . . ist infolge einer plotzlichen Erkrankung hier gestorben. Falls Sie die Äsche des verstorbenen wunschen wenden Sie sich an—" (Gospod . . . je zaradi nenadne boleznj tukaj umrl. Če želite dobiti pokojnikov pepel, se obrnite na)

Kljub vsem poiskusom nadtih in osornih pruskih oficirjev, ki so nas sprva zlepa nato zgrda skušali pridobiti za njihov opevani "tisočletni Reich," nam niso mogli nikoli iztrgati naše narodne zavednosti iz naših src. Vsakdo izmed nas je kljub mladosti in neizkušnosti dobro vedel, kdo so naciji in kaj je naša dolžnost.

Cim smo bili poslani na italijanska bojišča leta 1943 (na rusko fronto nas radi slabih skušenj niso upali več dati), smo so pri prvi dani priliki prebili do zavezniških bojnih linij. Takoj smo povedali kdo smo in kako smo prišli pod nemško knuto. Zavezniški oficirji na italijanskem bojišču so nas in naše poljske tovariše, ki jih je tepla ista usoda, znali ceniti, ker smo po naših najboljših močeh pomagali marsikateri ameriški in angleški materi ohraniti življenje njihovih sinov. Bilo nam je tudi takoj obljubljeno, da nam bo omogočeno

priti v stik z drugimi Jugoslovani in nadaljevati boj proti kletemu sovragu. Toda čim smo prišli dalje od fronte proti zaledju, so nas iz nam neznanega in nerazumljivega vzroka zopet vtaknili v ujetniška taborišča — skupaj z istimi Nemci, ki so nas že preje gnjavili in psovali z že staro psovko: "Windische Hunde" (Slovenski psi).

Kljub našim protestom so nas skupaj z Nemci odpeljali v Združene države, češ, da bo naša zadeva v kratkem rešena. Tako čakamo nato že od jeseni 1943! Da nas Nemci v teh taboriščih zaradi njihove slabosti vesti iz dna duše sovražijo in da je radi tega že bilo nekaj smrtnih slučajev, si lahko vsakdo sam misli!

Res je, da so medtem že pričeli ločiti Poljake in Čehje od Nacijev, toda le za nas Jugoslovane se očitno nič ne pobriga. Naš položaj je tem težji, ker st z nami dosti strožje postopa kot pa z italijanskimi ujetniki, med katerimi so naši Primorski Slovenci. Nam so prepovedane vse pošne zveze z zunanjim svetom. Pisati moremo le najožjim sorodnikom, ki jih pa večina izmed nas nima!

Razumljivo je, da ameriška vlada smatra Primorske Slovence za "podanike Italije" in da bo njihovo vprašanje razrešeno šele tedaj, ko bo rešeno vprašanje jugoslovansko-italijanske meje. Toda od mojih 27 sotrpinov smo vsi iz mariborskega, ptujskega in celjskega okraja, torej iz krajev, ki so bili od leta 1918 naprej uradno priznani kot sestavni del Jugoslavije, priznani tudi od ameriške vlade!

Kolikor nam je znano, dosej zapadne velesile niso in najbrže tudi ne bodo, tako kmalu priznale novih mej, kakor sta si jih izmislila in začrtala proslula morilca Hitler in Mussolini!?

Ali nam torej Vi morete dati odgovor na ta za nas vitalna vprašanja? Ali nam more SANS v tej zadevi pomagati? Že eno leto naletijo naše prošnje za vstop v jugoslovansko armado na gluha ušesa. Ali se Vam ne zdí, da mi sedaj že leto dni zapravljamo našo mladost in naše živce za bodečo žico med 100% naciji v USA, medtem ko bi gotovo lahko veliko pripomogli k rekonstrukciji naše trpeče domovine Jugoslavije?

V upanju na skorajšen odgovor se Vam že v naprej zahvaljujem za Vašo prijaznost
Vaši hvalezni
Slovensci-ujetniki

P.S.: Prosimo, ne pišite direktno na naš naslov, ker bi to imelo za nas zopet neprijetnost! Ali nam morete potrditi prejem teh vrstic s kratko notico v tukajšnjih časopisih kot: Prosveta, Amerikanski Slovenec, Enakopravnost, Glas Naroda itd.?

Slovenski fantje niso edini, ki so jih Nemci prisiljeno spravili v vojaško suknjo. Tako se je zgodilo z Poljaki, Rusi, Čehi, Danci, Holanci, Belgijci, Francozi, Avstrijci in drugimi podjarmljenimi narodi. Ločiti vse take "Nemce" od nacijev—in kdo hoče danes biti nadij?—je težavni problem, s katerim se imajo baviti zavezniški. Mi smo že opozorili vojaške oblasti o čudni situaciji teh Slovencev in opozorili jih bomo ponovno. Vsekakor pa je dolžnost jugoslovanskega poslanstva v Washingtonu, da se pože za hitro rešitev tega mučnega položaja slovenskih ujetnikov.

SANS
Vse razdalje od otoka Kuba so usmerjene od državnega posloplja (kapitola) v Havani, oziroma od točke, kjer je na tleh dvorane tega posloplja vdelan velik demant.

PESEM UBOGEGA SLOVENCA

Doli navedeno skromno pesem nam je doposlal naš brat Cpl. Jerry Koprivšek, nahajajoč se nekje v okupirani Nemčiji, s sledečo opombo: — "Te kitice je zložil eden izmed naših slovenskih izgnancev, ki so se nahajali v Nemčiji še pod nacijsko vlado. Pesem pove njih misli, občutke, trpljenje in dobro katoliško vero."

Preljubi mi tovariši, dragi bratje, ljubi stariši! Slišite moj mili glas, ki je važen za vse vas.

Drage moje tovaršice, imele ste rudeče lice; zdaj blede pa vaš obraz, blede, slaba sem tudi jaz.

Kdo je tega kriv, preljubi H. T. da smo mi na taki zgubi? Morali smo se seliti, dom slovenski zapustiti.

Smo po svetu razkropljeni, in po "lagrih" naseljeni; tu nam pešajo moči, naš obraz že vsem blede.

Tam je moja zibel tekla, ljuba mama kruh mi pekla; zdaj mi ga ne peče več, ko ni ljub'ga doma več.

Tako je zagospodaril tujec, ki mu bič je roka, z bičem tu nas ustrahuje tepe kot otroka.

Ljuba mama milo joče, za sinom in za hčerko stoče, ki so ločeni od nas morda že za večni čas,

Mati tu, za njimi žaluje, noč in dan tu premišluje, kje otroci nje so zlati, več pri nji ne morejo spat.

Celo noč skrbi jo, muči, celo noč so vzdih vroči: "Oh, preljubi, dobri Bog, reši nas že teh nadlog!"

Če bi imeli perutnice, kakršne imajo ptice, vsi zleteli bi nazaj, v mili naš slovenski kraj.

Tam bi šli v prvi zarji k Mariji na sv. Gori, ki v tronu usmiljena sedi, Jezusa v rokah drži.

K Tebi spet želimo priti in srce si odpočiti, v Tvojem varstvu biti le, pa prešlo nam bo gorje.

Torej v duhu se združimo, Mater božjo tu prosimo, da bi prišel tisti čas, da bi Jezus rešil nas.

Če se Bog nas ne usmili, v teži naši strašni sili, bomo legli vsi tako, v tujo, mrzlo zemljičo.

Kje slovenska si vasica, te oropala sirotica, te oropal tuji rod, tu, čez nas ki je gospod?

Časi bodo še drugačni, več ne bom okruha lačni, prišel bode naš pastir in naredil ljubi mir.

Ta Pastir je ljubi Bog, ki bo rešil nas nadlog, združil nas bo zopet skup še na svetu naš je up.

Če pa Bog drugače sklene, da nas tukaj smrt zadene; blagoslovi nas, Gospod, nam življenja zadnjo pot!

Potem pri miru nas pustili, nič več ne bodo nas selili, ker Bog naredil nam bo kraj, in nas vzel tja v večni raj.

Našim dragim semkaj priti in na grob naš poklekniti težko, nemogoče bo, vzeti še od nas slovo.

Tiste vroče njih solzice, ki rosijo na njih lice, nikdar več ne videl bom ker bom gledal božji dom.

Če je Bog tako odločil, dušo tu da mu izročil, bo tolažba moja le: V raju vidimo da se!

PESEM UBOGEGA SLOVENCA

Sveta vera nas ohrani, to Te prosimo udani; varuj selitve Ti, Gospod, ves slovenski, mili rod!

Zgotovljena je pesem ta, do Jezusa sporočena. Usliši Jezus prošnjo to: Pripelji k sebi nas v nebo!

JUTRANJA MOLITEV RUDARJEVEGA OTROKA

O Bog, ki ljubiš nedolžne otroke, poslušaj in usliši me, kar Te sedaj prosim:

Moj ata gre vsak dan v črno jamo, kjer nam s trdim delom služi vsakdanji kruh. Vsak dan je v smrtni nevarnosti. Bojimo se, ko odhaja in veseli smo, ko se zopet vrača med nas. Ljubi Jezus in Marija, obvarujta ga danes vsake nesreče. — Čuvajta pa tudi moje mamo. Ohranita nam jo še dolgo zdravo in srečno, saj vesta, kakšne sirotice so otrocič brez matere. — Pa za svoje bratce in sestrice Te prosim, o Bog. Naj žive tako, da bodo Tebi všeč.

Pa še drugo veliko prošnjo imam, o Bog. Mi živimo v tujini. Še bolj kakor naše očete, je, so tu v nevarnosti naše duše. Kako me boli in peče, ko slišim, da brezverci okrog mene preklinjajo vero, Boga in Marijo, pa ne morem pomagati, ker sem se prešibek in premajhen. Oni, ki bi lahko pone upajo, ker jih je sram.

Neko jutro smo Cankarja spremili na realno moj brat Karel, Hinko Rebolj, takrat že pomožni železniški uradnik, in jaz. Spominjam se, kako smo hodili nekaj ur po realnem hodniku gor in dol in nervozno čakali, kako se obnese Cankar. Naposled je prišel s krikom: "Maturu imam — zdaj gremo na Dunaj!"

Radost je vladala tisti dan v Kržanovi hiši, Cankar pa je neprestano pripovedoval: "Helena me je pognala! Brez nje bi nikoli ne imel mature!" To Cankarjevo prepričanje je po Cankarjevi smrti potrdila moja ženi tudi gospa Helena P. z besedami: "Cankar mi je večkrat zagotavljal, da se ima zahvaliti le mojim besedam v Koleziji, da je napravil maturu."

V jeseni sva šla skupaj na Dunaj. Dasi se je bil vpisal na tehniko in stanoval v drugem okraju, je prihajal vsak dan v osmi okraj k nam, ki smo imeli svojo stalno literarno družbo. V tej družbi smo bili Fran Goestl, Fran Vidic, Ferdo Jančar, Anton Majaron, Fran Ellner, Ivan Škrjanc in Ivan Cankar; včasih pa smo imeli v svoji sredi tudi Otona Županciča.

— Na praznik sv. Jožefa, dne 19. marca so se tudi letos lastovke semkaj iz juga vrnile. V arhivu tukajšnje samostanske postaje, oziroma samostanske beležije že leta in leta vrnitev lastovk, toda dosedaj se še niso nikdar za en dan zmotile. Navada je, da jih pride pričakovat na tisoče ljudstva iz okoličice; tako se lastovke tudi tukaj zbirajo v jeseni pred svojim poletom v južne kraje.

Kako je Ivan Cankar gra-duiral ali maturiral

V št. 3 Ljubljanskega Zvona I. 1934 je znani pisatelj in bivši intendant deželnega gledališča v Ljubljani Fran Govekar priobčil 2. pismo, katero mu je I. 1897 pisal pokojni Ivan Cankar. V dotičnem spisu je tudi dodatno po Govekarju sledeče pojasnjeno, kako je pisatelj I. van Cankar maturiral.

"Cankar je prvič padel pri maturi poleti 1895 v fiziki, a jeseni zopet. Poleti 1896 se je prigrabil za maturu še tretjič, ker je bil sklenil, da gre na dunajsko tehniko. Ko pa bi moral na realki stopiti pred izpitno komisijo, ga je obšel strah in pritekel je k nam na Martinovo cesto.

Jaz sem se bil že vrnil z Dunaja na počitnice in dobro se spominjam, kako je privihral v sobo, vrgel svoj klobuk ves togoten na klavir ter kričal: "Ne grem k maturi! Ne dam se mrcvariti po teh tepeh!"

Brat, sestra in jaz smo planili ter m uprigovaljali, a posebno mati je tiščala vanj, ga prosila in rotila, češ, kaj bo brez mature, nikoli nikjer ne najde pošteno plačane službe. Prav trdno ga je prijemala moja mati in očitno so bili njeni argumenti, da mora vsekakor še tretjič poskusiti z maturu, tako močni, da jim Cankar ni mogel ugovarjati s trezno razodnostjo. Prav to pa je načelnega oponenta uezjelo. Nervozno je odrinil svojo mater ter jo pri tem — pač nehote — udaril po nadlehiti, kričaje: — "Ne, ne! Pustite me na miru! Ne grem! Za norca nisem bil

in ne bom nikomer več!" Nato je divje odvihral.

Govekarjevi smo imeli nato obiteljsko posvetovanje p o d vodstvom matere. Sklep je bil storjen: Cankar mora vendar poskusiti, da napravi maturu! Jaz sem torej odšel k profesorju Francu Levcu. Vedel sem, da cení Cankarjev pripovedovalni in pesniški talent, saj mu je bil na realki najboljši dijak v slovensčini, a sam pa sem bil z Levcem v dopisni zvezi kakor avtor novele za Knezoovo knjižico.

"Recite mu, naj le pride pred komisijo, moja skrb bo, da maturo naredi, pa če kaj zna ali nič. Takega talenta ne smemo pustiti, da prepade!" Tako nekako mi je odgovoril Levce na mojo prošnjo.

Služaj je hotel — čisto tako kakor v slabem romanu — da je Cankar begal tistega dne po polodne po okolici Kolezije in tam srečal gđc. Heleno P.

"Ali ste napravili maturo?" ga je vprašala.

"Ne! Je sploh nisem šel delat!"

"Sram vas bodi! Ženska sem, pa sem jo napravila; vi ste moški, a se niste upali. . . Bodite vendar pametni, saj jo boste naredili!"

Ko je prišel Cankar zvečer zopet na Martinovo cesto, sem mu povedal Levčevo sporočilo. Tedaj se je odločil, da gre pred komisijo. Učil se je potem skorpo vso noč in menda še nekaj dni.

Neko jutro smo Cankarja spremili na realno moj brat Karel, Hinko Rebolj, takrat že pomožni železniški uradnik, in jaz. Spominjam se, kako smo hodili nekaj ur po realnem hodniku gor in dol in nervozno čakali, kako se obnese Cankar. Naposled je prišel s krikom: "Maturu imam — zdaj gremo na Dunaj!"

Radost je vladala tisti dan v Kržanovi hiši, Cankar pa je neprestano pripovedoval: "Helena me je pognala! Brez nje bi nikoli ne imel mature!"

To Cankarjevo prepričanje je po Cankarjevi smrti potrdila moja ženi tudi gospa Helena P. z besedami: "Cankar mi je večkrat zagotavljal, da se ima zahvaliti le mojim besedam v Koleziji, da je napravil maturu."

V jeseni sva šla skupaj na Dunaj. Dasi se je bil vpisal na tehniko in stanoval v drugem okraju, je prihajal vsak dan v osmi okraj k nam, ki smo imeli svojo stalno literarno družbo. V tej družbi smo bili Fran Goestl, Fran Vidic, Ferdo Jančar, Anton Majaron, Fran Ellner, Ivan Škrjanc in Ivan Cankar; včasih pa smo imeli v svoji sredi tudi Otona Županciča.

CALIFORNIJSKE LASTOVKE POZNAJO ČAS

— Na praznik sv. Jožefa, dne 19. marca so se tudi letos lastovke semkaj iz juga vrnile. V arhivu tukajšnje samostanske postaje, oziroma samostanske beležije že leta in leta vrnitev lastovk, toda dosedaj se še niso nikdar za en dan zmotile. Navada je, da jih pride pričakovat na tisoče ljudstva iz okoličice; tako se lastovke tudi tukaj zbirajo v jeseni pred svojim poletom v južne kraje.

Ko se je v 17. stoletju začelo v Evropi zauživati kavo in čaj, je prevladovalo mnenje, da sta oba škodljiva zdravju. O tem se je pa hotel prepričati švedski kralj Gustav III. s tem, da je dvema morilcema spremenil smrtno kazen v dosmrtno ječo pod pogojem, da naj eden izmed njiju redno pije čaj, drugi pa kavo. Drugi je umrl v visoki starosti 83 let. Zato je postal Švedska mnogo let do I. 1930) največja konsumentinja kave, od tedaj naprej pa zavzemajo to mesto naše Združene države.

"GLASILO K. S. K. JEDNOTE"

Izbija vsako sredo
Lastnina Kranjsko-Slovenske Katoliške Jednote v Zdravstvenih društvih ameriških
URADNIŠTVO IN UPRAVIŠTVO
6117 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO.
Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do
sobote opoldne za pričetek v številki nastopnega tedna.

Način: \$0.84
Za štano na leto \$2.00
Za očišanje za Ameriko \$2.00
Za Kanado in inozemstvo \$3.00

OFFICIAL ORGAN OF AND PUBLISHED BY
THE GRAND CARNIOLIAN-SLOVENIAN CATHOLIC UNION of the U. S. A.
In the interest of the Order

Issued every Wednesday
OFFICE: 6117 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
Phone: Henderson 2612

Terms of subscription: \$0.84
For members yearly \$2.00
For nonmembers in U. S. A. \$2.00
Foreign Countries \$3.00

For members yearly \$0.84
For nonmembers in U. S. A. \$2.00
Foreign Countries \$3.00

K PRAZNIKU AMERISKE ZASTAVE 14. JUNJA

NAŠI ZVEZDNATI ZASTAVI (Po napevu "Our Starry Flag.")

Zapoj le pesem z nami vsak,
zastavi zvezdnati,
ker svobode ta nam je znak,
v deželi ljubljeni!
Naj pesem ta odmeva tja
čez dole in čez plan,
od sinjega Atlantika,
na pacifiško stran!

Saj vedno semkaj na zapad
ozira svet oči,
ker človek tukaj vsak se rad
svobode veseli.
Tiranstva tu ne vlada meč,
sovrag je že pregnan;
edinost vsem je sveta reč;
naš cilj je svetu znan.

Naj zvezde na zastavi tej
nam vedno vsem žare,
po domovini širni vsej
ljubezen v nas plamte!
Ohrani Bog to Unijo,
še v miru, slavi naj!
"Oj, živila Kolumbija!"
zapojmo vsi sedaj. —

Iz angleščine prevedel Iv. Zupan.

DAN OČETOV

Prihodnja nedelja, 17. t. m. je v priznanje in počast posvečena nam, očetom, kar moramo z veseljem in ponosom odobravati, dasiravno se v ta namen ne bodo vršile nobene posebne prireditve z deklamacijami in delitvijo šopkov med slavljence, to reč bo vse bolj skromno in v domačem družinskem krogu.

Žal, da se tudi vsak slovenski oče ne bo mogel v resnici veseliti svojega častnega dneva; to velja v prvi vrsti za dotičnika, ki ima še svojega sina, ali sinove v vojni tamkaj daleč na Japonskem. Bolj žalostno bodo pa dan obhajali osebito oni očetje, katerih sin je padel v sedanjih vojni, in takih slučajev je veliko. Bodi tem junakom ohranjen blag spomin.

Praznik, ali dan očetov se je začelo obhajati v Ameriki pred 35 leti; kako je nastal, posnemamo iz naslednje dogodbe:

Bilo je nekega mrzlega večera meseca marca 1. 1890 ko je neki farmer v naselbini Big Bend blizu mesta Spokane, Wash. ves otožen in žalosten sedel v sobi in premišljeval svojo usodo zroč na kopico malih otrok, ki so stali okrog njega. Bilo jih je šest, pet dečkov in ena deklica, najstarejši 10 let star, najmlajši pa še dojenček.

Isti dan je bil za omilovanje vrednega očeta res usoden, kajti pogrebci so odnesli njegovo ženo ter jo zagrebli na bližnjem farnem pokopališču. Otroci vsega tega niso umeli, kajti njim je bila smrt še povsem neznan. Mislili so, da so pogrebci spečo mater nekam odnesli in da se kmalu zopet k njim vrne; radi tega so vedno zrlj proti vratom in skozi okno, toda matere ni bilo nazaj...

Hčerka, ki je bila komaj pet leta stara, se je skrivoma izmuznila iz hiše in šla po sneženi stezi proti pokopališču klicati mater. Kmalu je skrben oče opazil, da deklice manjka; hitel je po sledi za njo in jo našel. Vso premrzlo in utrujeno je prinesel domov ter jo položil v postelj, drugim otrokom pripravil večerjo in jih tudi spravil k počitku. Od tistega dneva je bil ta vdoveli farmer oče in mati svoje družinice.

Leta 1910, ko je njegova edina hčerka dorasla, se je poročila z John Doddom. Tedaj je tudi že njen oče počival v grobu poleg prerano umrle svoje žene. Mrs. Dodd je šla na Materinski dan v cerkev ko je župnik v svoji pridigi povdarjal vrline mater. Pri tem se je spomnila svojega pokojnega očeta, kajti oče ji je bil ves čas mati, katere se sploh ne more spominjati. Čudno se ji je zdelo, zakaj duhovnik tako hvali samo matere, očete pa nič ne omenja. Čemu ni torej tudi Očetovskega dneva, saj tudi dobri in skrbni očetje zaslužijo enako čast in priznanje. Mrs. Dodd je svojo tozadevno misel sprožila v javnosti in določila tretjo nedeljo junija za Očetovski dan.

Zdaj pa še malo zgodovine iz življenja njenega očeta. Pisal se je William Jackson Stuart, rojen 1. 1847 na neki farmi

v državi Arkansas; rekli so mu Billy Button, ker je kot mladenič vedno nosil rjavkast vojaški suknjič s svetlimi gumbi. Čez leta se je preselil na farmo v Big Bend, Wash., kjer je kot skrbna mati odgojil in zredil vseh svojih šestero otrok. Hodil je rad v cerkev; osobito se je ogibal dolgov in tako tudi svoje otroke svaril, naj ne delajo nikakih dolgov.

Ideja njegove hčere Mrs. Dodd je dobivala kmalu zatem vedno več zanimanja in odmeva; od raznih strank širom dežele in sveta je prejela priznanje kot začetnica obhajanja Očetovskega dneva. Očetovski dan ne obhajamo samo v Ameriki, ampak se obhaja tudi v drugih krajih in državah, celo v Guatemali, Siamu in Koreji; le v Evropi je ta praznik do danes še bolj nepoznan, tako tudi v naši stari domovini, Sloveniji.

Čast in priznanje vsem našim vrlim ter dobrim slovenskim očetom! Ziveli!

Anton Podlogar:

OČETOVA HIŠA

Na holmu prijaznem vrh vinskih gora
je hiša očetova stala.
In kakor mogočna kraljica
okolici se je smehljala.

Minila so leta od časov,
že v grobu mi oče leži,
a hiša, četudi brez njega,
mi misli na njega budi.

Ne vem, kdo zdaj v tebi kraljuje,
ne vem, kdo ti je gospodar,
pa naj bo kdorkoli že hoče,
pozabil ne bom te nikdar.

Bom prišel, premagal zapreke,
vsak dan je močnejši tvoj glas,
tam lepa so b'la mlada leta,
bo lep tudi moj zadnji čas.

Kako naj bi tebe pozabil?
Življenja najlepšega dni,
sem v tebi veselo sprožil,
o hiša očetova ti.

Zdaj loči me motno vodavje
od vrhov teh vinskih goric;
pa vendar čez širo valovje
pošiljajo vedno mi klic:

O pridi mi sin rodne grude,
spet vinska zdaj trta cveti,
nastavila mnogo je cvetja,
vsa gora opojno dehti.

Vida Brest:

OČETU V SPOMIN
(Pesem slovenskih partizanov)
Oče, še veš tedaj?
V gozdu za hišo smo steljo
grabili,
rdečih, razžarjenih lic,
listje šumeče na kup smo valili,
s smehom motili smo pevanje
ptic.
Maj je cvetel vsepovsod.

Ti si pa stal tam in gledal čez
nas,
molčal si, v silno daljavo strmel,
kot bi te sonca svit vsega prevzel,
ko je nenadoma šinil čez
nas...

Tak si, ves tak; ko te v sanjah
zazrem,
v daljavo strmiš nasmejan,
oče, a smeh tvoj je kakor bolan

Kruha si dal jim, kadar so prišli,
še kot otroci vsi razčepani,
kleli so kot postopači, cigani,
pomiloval si jih, lačne ljudi,
Zdaj so kot psički, gonjachi
prišli,
roke so, oče, trdo ti zvezali,
pa so te kakor zločinca odgnali

z divjim grohotom čez sredo
vasi...

Tak si bil, ko so te v gozdu našli,
s smehom si trpkim na ustnih
strmel
nekam v daljavo—in mrtve oči
zrle so kot bi nekemu hotelo
vso to brezmejno krivico razkriti...

Včasih še, kadar smo prišli domov,
sredi noči smo se priplazili,
kakor tatovi pod rodni svoj
krov,
pa smo o svobodnih dneh govorili,
ki priborimo jih sredi gozdov,
si nas poslušal, nato si dejal:
"Trije ste fantje, a glejte, da
vsi
dobro do konca se boste držali,
fantje, pa bom za vas brez skrbi!
Glejte, da boste hudičem plačali

"Oče, si čul, ko sredi gozdov
vsem iz srca zakričala bolest?
Tisoče borcev je dvignilo pest:
"Drago bo plačana kri vseh
grobov!"

KRŠČANSKA SOCIJALNA NAČELA

Plača bodi človeka vredna

Na tem mestu se dotaknemo stvari zelo velikega pomena, katero je treba prav razumeti, da se ne pregreši na eno ali na drugo stran. Način plačila se namreč določuje s svobodno pogodbo; tako se zdi, da je gospodar podjetja, ko je plačal pogojeno plačilo, poštenosti zadostil in da ni preko tega ničesar dolžan. Le tedaj bi se zgodila krivica, če bi se ali gospodar branil dati celotno plačilo, ali delavec ne bi hotel storiti v celoti dolžnega dela. V teh — izven teh v nikakih — slučajih, bi bilo pravično, da državna oblast poseže vmes, da vsakemu ostane njegovo pravo neokrnjeno.

Temu dokazovanju pravičen presojevavec razmer ne more lahko in ne v celoti pritegniti, ker ni z vseh strani dovršeno; manjka mu namreč nek odločilen del utemeljevanja največje važnosti. Delati se namreč pravi, truditi se za pridobivanje stvari, ki so potrebne za različne življenjske potrebe in zlasti za vzdrževanje samega se-

be. "V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh." (1 Mojz. 3, 19.) V človeku ima torej delo tako rekoč dve znamenji po naravi priložni, namreč, da je osebno, ker je delovna sila vezana na osebo in je povsem last nje, od katere se uporablja in v katere koristi je zrasla; nadalje, da je potrebno iz tega vzroka, ker človek potrebuje sadov dela, da si vzdržuje življenje. Vzdrževanje življenja pa ukazuje narava bitij sama, kateri moramo biti prav poseben pokorni. Gotovo pa, če se oziramo na delo samo z ene strani, v kolikor je osebno, ni dvoma, da je delavcu svobodno obseg pogojenega plačila nižje določiti. Kakor namreč z voljo vrši delo, tako more z voljo biti zadovoljen z nizkim ali sploh nobenim plačilom za delo. Toda zdaleka drugače je treba soditi, če se s pojmom osebnosti združi pojem potrebe, ki ga ne moremo sicer dejansko, pač pa miselno od onega ločiti. V resnici je skupna dolžnost posameznikov, vztrajati v življenju, in zločin, se tej dolžnosti odteg-

niti. Iz tega nujno izvira pravica do pridobivanja dobrin, s katerimi se življenje vzdržuje. Do zaloge teh dobrin pa vsakemu, tudi najnižjemu, more pomagati le z delom zaslužena plača. Bodi, da delavec in gospodar soglašata v mnenju in izrečno glede velikosti plačila, vendar ostane vedno tu nekaj od naravne pravičnosti, kar je več in bolj staro, kakor prosta volja pogodbenikov, namreč, da mora plačilo zadostovati, da hrani delavca, sicer varčnega in dobrega značaja. Če bi pa delavec, prisiljen po potrebi ali nagnjen radi strahu večjega zla, sprejel tršo pogodbo, ki bi jo moral sprejeti, čeprav bi ne hotel, ker bi bila naložena od gospodarja ali delodajalca, bi bilo to podvrženje sili, proti čemer pravičnost glasno ugovarja.

Vprašanje o pravični plači je tako obširno, da ga samo po sebi umevno tu ni mogoče izčrpno obravnavati. Dotakniti se hočemo tu le nekaterih poglavitnih točk, po katerih se mora ravnati delavska plača, ako hočemo, da je pravična in človeka vredna. Predvsem moramo tu zavrniti misel nekaterih, da so dandanes plače pravine, češ, saj se delavci sami prosto zavžejo, da hočejo za to plačo delati. Ta misel je pogrešena in tudi krivična, kakor dobro poudarja papež Leon XIII. Ako človek strada, je drage volje in z veseljem vsako hrano, pa naj bo še tako slaba. S tem pa še ni rečeno, da je ž njo zadovoljen, ali, da je to dosti za človeka, ako ima le košček kruha in malo vode. Ohraniti si pač more človek s to hrano življenje, ne more pa preprečiti, da ne bi telo hiralo in končno podleglo radi premale in nezadostne prehrane. Prav tako je z delavskimi plačami. Brezposelnji se stradal, dobil službo, z vsako plačo je zadovoljen, zato, da nekoliko manj strada, ali sploh more ohraniti svoje telesno življenje. Nihče pa ne more reči, da je taka plača res človeka vredna.

Pravtako se plača ne sme ravnati po razmerju med ponudbo in povpraševanjem. Ponudba in povpraševanje se lahko poljubno, umetno dvigata in znižujeta, zato sta to preveč negotovi točki. Če bi se pri odmeri plačila ravnali po načelu ponudbe in povpraševanja se lahko zgodi, da bodo plače tako nizke, da ne bi zadostovale niti za ohranitev golega življenja...

Ako pravimo, da mora biti plača res človeka vredna, tedaj mislim tu na življenje delavca, bodisi ročnega ali umskega, kakor si ga pameten človek sme zeleti. Ne mislim tu na kakega pijanca ali potrantneža sploh, ker takemu tudi največja plača ne bi zadostovala, a prav tako ne mislim na delavca, ki bi bil izredno skrben in varčen. Res se dobe tudi taki delavci in delavke, ki si jim človek mora čuditi, kako morejo s tako skromnimi sredstvi shajati, toda to so izjeme. Za merilo tu ne smemo jemati človeka izredne skromnosti in skrajnega samozatajevanja, ampak povprečnega človeka. Ako torej pravim, da mora biti plača človeka vredna, mislim tu na plačanje, ki omogoča delavcu stanovanje, ne v kaki kleti ali baraki ampak pošteno, zračno in zdravo stanovanje, prav tako primerno hrano in pošteno razvedrilo, z eno besedo: vse, kar je potrebno za povprečnega človeka. Biti mora plača toliko, da si lahko prihrani nekaj za čas boleznj, starosti ali kake podobne nezgode.

Edino merilo za odmero pravične plače more biti pravičnost in sicer ona naravna pravičnost, ki se ozira na vse podrobnosti, na vse razmere in posamezne okoliščine. Ozirati se je treba na predi- doče izdatke in trud, ki so bili

potrebni za poklicno izobrazbo in izvežbanost.

Treba je vpoštevatv količino in kakovost dela, ne samo obdelano tovarno snov ali delovni čas, ampak tudi pomen in važnost dela, potrebo in korist dela ter odgovornost in vplivno moč posameznega dela.

Zakon pravičnosti dalje zahteva, da se odmera plače ozira na obnovitev izrabljenih moči, na potrebni počitek, ki je vir nove delovne moči. Plača ne sme biti individualna (za posameznika preračunana) ampak družinska.

Pri plači se je treba ozirati tudi na posebne nevarnosti za zdravje in življenje, ki so s kakim delom združene; ozirati se mora končno tudi na dobo delane nezmožnosti, boleznj brezposelnosti itd. Vse to zahteva že naravno pravo.

Kakor že večkrat, papež tudi tu povdarja, da delo ni blago, da delavec svoje delavne moči ne more prodati, da je delo osebna lastnost človeka, dana mu za to, da si pridobi potrebno za življenje. Delavska pogodba torej ni kupna pogodba, tudi ne najeminska pogodba ampak družabna pogodba; to se pravi delavec in delodajalec tvorita družbo, da bi skupno prizvajala nove gospodarske vrednote, ki si jih primerno svojemu delu med seboj razdelita.

Iz več razlogov je ta delitev težka, vendar pa ni neizvedljiva. Težava je predvsem v tem, ker se proizvajane gospodarske vrednote ne dele v blagu, ampak v denarju. Plača je torej odvisna od cene. Težavno je dalje natančno določiti v kakem razmerju stoji delo delavca in obratovodje. Ali je v resnici obratovodja prispeval pet ali desetkrat toliko k delu kakor delavec? To je seve različno pri posameznih obratih. Težavno je končno določiti življenjske potrebe posameznih sodelavcev pri obratu, ki so prav tako različne z ozirom na različno njihovo delo. Vse to se more upoštevati pri delu in tudi pri ceni dela, ki končno ni drugega kakor prisojenje pravice do drugih dobrin, ki si jih je s svojim delom zaslužil. V praktičnem življenju te na videz res težke probleme lahko mirno prepustimo strokovnim organizacijam, ki so v prvi vrsti zato poklicane.

To načelo pravičnosti pri odmeri plače — to bodi posebej poudarjeno nasproti tistim, ki trdijo, da krščanstvo nima smisla za pravično plačo, ampak človeka je tolaži z večnim plačilom — se povsem strinja z načeli krščanske morale.

Zveličar sam je dal tozadevno navodilo, kratko sicer, toda vse obsegajoče načelo, v katerem ima vsaka beseda svoj velik pomen: "Delavec je vreden svojega plačila." (Lk. 10, 7.)

Delavec! Vsak delavec! Naj si že dela z glavjo ali z rokami, izučeni ali neizučeni, tovarniški ali poljski, vsak delavec, če le svoje delo pošteno in vestno vrši.

Je vreden svojega plačila! To se pravi, vsak pošten delavec ima pravico do svoje plače. Plača torej ni stvar dobre volje, ni miloščina ali milostna naklonjenost. Plača je dolžnost na eni strani, in pravica na drugi strani. Plačilo in milost, plačilo in miloščina so pojmi, ki se med seboj povsem izključujejo.

Vsak delavec je svojega plačila vreden! Trud pri delu in dobiček pri delu, velikost dela in velikost plačila morate biti sorazmerne.

To Kristusovo načelo je, katoliška Cerkev vedno spoštovala, zato pristižva vsako zadrževanje ali utrgovanje delavskega zaslužka med najhujše grehe — med vnebovpljivo grehe.

"D.U."

Pristopajte h K. S. K. Jednoti!

Domača fronta

Pet zahtev Strica Sama

Washington. — Vlada mora prositi svoje državljane ta teden naslednje: Prijavite svoje psa za službo s četami na Tihem oceanu. Armada potrebuje takoj 500 velikih psov in nadaljnih 1.600 do avgusta. Obrnite se na naslov: Quartermaster General, Washington, D. C.

Napravite si načrt za vkuhanje zgodnje zelenjave in sadja. Visoko število modrih odmerkov vam pove, kako velike važnosti bo vkuhanu sadje in zelenjava prihodno zimo.

Ako si niste na jasnem glede svojih pravic in dolžnosti kot hišni gospodar ali najemnik, povprašajte v svojem domačem OPA uradu. V okrajih, v katerih so najemnine nadzorovane, morajo biti vse najemnine javljene. Izgoni pa so zakonsko omejeni.

Ostanite na delu, ki je važno za vojni napor, na primer v svinčeni rudnikih, ako ste odpušteni iz drugega za vojno važnega dela. Pomanjkanje svinca utegne preprečiti izdelovanje vojnega materiala, ki je važen za vojno proti Japoncem.

Zamašite dobro vse luknje v svojem stanovanju, da bo hladno poleti, a pozimi pa vas bo manj tlačil mrz. Goriva bo primanjkovalo tudi prihodno zimo. (OWI).

Prepoved konvencij je prihranila 52,000,000 milj

Washington. — War Committee on Conventions je naznanil, da se ceni na najmanj 52,000,000 milj prevoza, ki je bil prihranjen tekom treh mesecev radi prepovedi konvencij. V februarju, marcu in aprilu je prejel komite 1,088 prošenj za konvencije in shode. Od tega števil jih je bilo odobrenih 69, prepovedanih 684, a 335 slučajev je bilo, ki so bili izven delokroga tega komiteja. (OWI).

Ponarejeni odmerki niso mogli na trg

Washington. — Ogromne količine ponarejenih in ukradenih odmerkov — tako veliko število, da bi bili utegnili pohabiti, ako ne onemogočiti racioniranje bencina, sladkorja in mesa — niso mogli na trg, ker je to preprečila Currency Protection Branch urada OPA. Šest tiskaren je bilo zaplenjenih tekom preiskav, v dveh slučajih so bile v trenutku aretacije zaplenjene tudi plošče za tiskanje ponarejenih znamk. Te zaplembe tiskaren, plošč in posebnega papirja, skupaj z aretacijo ponarejevalcev so v velik meri zmanjšale obtok ponarejenih odmerkov posebno za bencin — dejstvo, ki se je izkazalo v verifikacijskih uradih OPA. (OWI).

Stimson pozivlja vojske, naj kupujejo bonde

Washington. — Vojni minister Henry L. Stimson je pozval vse osebe vojske, da doseže ali pa celo prešeže civilne kvote v svojih nakupih vojnih bondev tekom 7. vojnega posojila. "Sistematično hraniti" priporoča vojni minister, "kajti tako bo armada postala vzgled vsem javnim uradom in zasebnim organizacijam." Stimson je pozval tudi civilne nastavlence vojnega ministerstva, naj sami osebno sprejmejo odgovornost, da bodo dvignili svojo kvoto tekom 7. vojnega posojila najmanj 90%. (OWI).

Ranjeni vojski kupujejo bonde

Washington. — V zračni bazi New Castle blizu Wilmingtona, Delaware, kamor so bili transportirani ranjeni vojski po zraku, je kupil vsak posamezni vojak vojne bonde, bodisi da jih je kupil v gotovini, bodisi po načrtu armade potom odtegljave od plače. To poroča War Finance Division pri zakladniškem oddelku. (OWI).

Pošiljajte vse važne novice in vesti iz vaše naselbine Jednotnemu Glasilu.

Ustanovljena v Jolietu, Ill. dne 8. aprila 1894. Inskripcirana v Jolietu, državi Illinois, dne 12. januara 1894. GLAVNI URAD: 351-353 N. CHICAGO ST., JOLIET, ILL. Telefon v glavnem uradu: Joliet 5448; stacionarna glavnega tajnika 9448. Od ustanovitve do 30. aprila 1945 znaša skupna izplačana podpora \$9,597,910 Solventnost 129.91%

GLAVNI ODBORNICI Glavni predsednik: JOHN GERM, 817 East "C" St., Pueblo, Colo. Prvi podpredsednik: JOHN ZEFMAN, 723 W. 15th St., Chicago, Ill. Drugi podpredsednik: MATH PAVLAKOVICH, 4718 Hatfield St., Pittsburgh, Pa. Tretji podpredsednik: JOSEPH LEKSAN, 196-22nd St., N. W., Barberton, O. Četrti podpredsednik: MIKE GERKOVNIK, P. O. Box 287, Ely, Minn. Peta podpredsednik: JOHANA MOHAR, 1138 Dillingham Ave., Sheboygan, Wis. Šesti podpredsednik: GEORGE PAVLAKOVICH, 4573 Pearl St., Denver 18, Colo. Glavni tajnik: JOSIP ZALAK, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill. Pomoćni tajnik: LOUIS ŽELEZNIKAR, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill. Glavni blagajnik: MATT F. SLANA, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill. Duhovni vodja: REV. MATH BUTALA, 416 N. Chicago St., Joliet, Ill. Vrhovni sdraavnik: DR. JOS. E. URSICH, 1961 W. Cermak Rd., Chicago 8, Ill. NADZORNI ODBOR Predsednik: GEORGE J. BRINCK, 512 Adams Ave., Eveleth, Minn. Prva nadzornica: MARY E. POLUTNIK, 1711 E. 90th St., Lorain, O. Druga nadzornica: FRANK LOKAR, 1332 Hawthorne St., Pittsburgh, Pa. Tretja nadzornica: JOHN PEZDIRTZ, 14904 Pepper Ave., Cleveland, O. Četrti nadzornik: MARY KOCHVAR, 2441 Miller Ave., Cleveland, O.

FINANČNI ODBOR Predsednik: JOHN GERM, 817 East "C" St., Pueblo, Colo. Tajnik: JOSIP ZALAK, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill. Prvi odbornik: FRANK J. GOSPODARICH, 900 Ruby St., Joliet, Ill. Drugi odbornik: MARTIN SHUKLE, 811 Avenue "A", Eveleth, Minn. Tretji odbornik: RUDOLPH G. RUDMAN, 400 Burlington Rd., Wilkingsburg, Pa. Četrti odbornik: GEORGE J. BRINCK, 512 Adams Ave., Eveleth, Minn. POROTNI ODBOR Predsednik: JOHN DECHMAN, 1102 Jancey St., Pittsburgh, Pa. Prva porotnica: MARY KOSMERL, 117-5th St., S. W., Chisholm, Minn. Drugi porotnik: JOSEPH RUSS, 1101 E. 8th St., Pueblo, Colo. Tretji porotnik: JOHN OBLAK, 215 W. Walker St., Milwaukee, Wis. Četrti porotnik: JOHN TERSELIČ, 1847 W. Cermak Rd., Chicago, Ill. Peti porotnik: JOHN BEVEC, Alexander Ave., Strabane, Pa. Šesti porotnik: LUKA MATANICH, 2524 E. 109th St., South Chicago, Ill.

UREDNIK IN UPRAVNIK GLASILA IVAN ZUPAN, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. VODJA ATLETIKE JOSEPH ZORC, 1045 Wadsworth Ave., North Chicago, Ill. NAČELNICA MLADINSKE IN ŽENSKÉ AKTIVNOSTI JEAN M. TEZAK, 457 Indiana St., Joliet, Ill. Vsa pisma in denarne zadeve, tikajoče se Jednote, naj se pošiljajo na glavnega tajnika JOSIPA ZALAKA, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill.; dopise, društvene vesti, rama namanila, oglase in naročnine pa na GLASILO K. S. K. JEDNOTE, 6117 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio.

IZ GLAVNEGA URADA K. S. K. JEDNOTE

DRUGO KAMPANJSKO POROCILO

Drugo, razdobje sedanje kampanje je bilo dovršeno 31. maja. V tem razdobju (od 1. do 31. maja 1945) je bilo vpisane nove zavarovalnice za \$90,250.00. Ker je več društev vpisalo enako svoto zavarovalnice, se je vsled tega mesečne nagrade enakomerno na društva razdelilo. V dobi od 1. do 31. maja so do mesečnih nagrad upravičena sledeča društva:

Table with 3 columns: Skupina (PRVA, DRUGA, TRETJA, CETRTA, PETA), Stev. društva, and Nagrada. Lists various groups and their respective prize amounts.

Prvo častno mesto ponovno zavzema društvo Marije Sedem Zalosti štev. 81, Pittsburgh, Pennsylvania. To društvo je do sedaj vpisalo že \$20,500.00 zavarovalnine. Društvo sv. Lovrenca štev. 63, Cleveland, Ohio, zavzema v tem razdobju drugo častno mesto. Tretje častno mesto pripada društvu sv. Antona Pad. štev. 158, Hostetter, Pennsylvania. Četrto častno mesto pa pripada društvu sv. Srca Marije štev. 111, Barberton, Ohio, in društvu Marije Vnebovzete štev. 203, Ely, Minnesota. Zmagovalec drugega kampanjskega razdobja izrekam iskrene čestitke in zahvalo. Ravno tako tudi prav lepa hvala uradnikom in uradnicam vseh skupin za pridnost v pridobivanju novega članstva. Vsem skupaj čast in hvala! Le pridno naprej po začetni poti. Tretje razdobje se bo zaključilo 30. junija. Kdo bo upravičen do nagrad in kdo bo zavzemal prvo mesto ob zaključku tretjega razdobja? Bratje in sestre, na delo! Z bratskimi pozdravi, Josip Zalar, glavni tajnik.

IZ PRETEKLOSTI MARIBORA

Da je bilo ozemlje Maribora in njegove okolice poseljeno že v prazgodovinski dobi, nam dokazujejo neolitiska najdišča (mlajša kamena doba) v Hompošu, Radvanju in Kamnici. Domnevo za zgodnjo poselitev Maribora pa nam nudi odkrita grobišča v Koroševci ulici.

Ko je jeseni leta 1931 pripravljaval vrtnar Ferdo Kočevar tople grede, je na parceli ob Koroševci ulici na jugu Kalvarije našel na razne geometrično okrašene črepe in pozneje še na različne bronaste predmete, kakor na britev, nož, bronasto sekirico, ostanke zapestnic in zaponko. Naslednje leto se je lotilo izkopavanja Muzejsko društvo, ki je odkrilo skupno 86 grobov. V odkopanih žarrah so bili najdeni predmeti, večidel iz bron, kakor: ovratnice, zaponke, obeski, lasnice, šivanke, šila ter glinaste uteži za statve. V gomilah se je našel edini predmet iz železa, železna ovrtnica. Najvažnejši predmet izmed glinastih najdb pa je nedvomno kipec, ki predstavlja prazgodovinskega človeka v njegovi noši. Gomile so od tu segale še dalje na jug in do Vinarske šole, bile so pa razkopyane po poznejših cestnih utrjevalnih delih. Po izvoru najdb so gomile mogoče že iz zgodnje hallstatske (starejša železna doba) ali pozno bronaste dobe. Ker so se podobni predmeti našli tudi na stavbišču OUZD, je močno verjetno, da se je že v prazgodovinski dobi razprostirala ob Dravi močna ilirska naselbina.

Velik dokaz za gosto naselitev mariborskega ozemlja imamo že v gomilah, ki se razprostirajo po vsem pobočju Poorja od Pošte do Pivole pri Razvanju; mnogo gomil se nahaja tudi na obeh straneh poti, ki pelje iz Radvanja na Sv. Bolfenk.

Prazgodovinsko prebivalstvo si je v obrambo gradilo na višinah močna gradišča, obdana s okopi in palisadami; vanje so se zatekali prebivalci v primeru nenadnega napada. Tako veliki in močno utrjeno gradišče na Poštelu se je nahajalo na Pohorju med Radvanjem in Razvanjem ob poti iz Radvanja na Sv. Bolfenk; pri odkopavanju gradišča je bilo odkritih 14 stavb in nekaj gomil s prazgodovinskimi ostanke. Gradišče je nadzorovalo cesto, ki je vodila tod v Mislinjsko in Savinjsko dolino. Po tej poti so pozneje Rimljani izpeljali svojo cesto, ki so jo prevzeli tudi Slovenci ob svoji naselitvi, dokler ni bila zaradi drugam usmerjenega prometa opuščena. Najdobe, pretežno iz hallstatske dobe, nam pričajo, da je Poštela hallstatskega izvora. Poštelo so ustanovili Ilirski Tavriski ali Noričani in ostali tam do 2. stoletja pr. Kr., ko so po hudih bojih zasedli Poštelo Kelti. Kelti so bili pa že nositelji latenske (mlajša železna doba) kulture; a pičlo število najdb iz latenske dobe nam dokazuje, da niso bili Kelti dolgo v posesti gradišča. Leta 13 pr. Kr. so namreč pridrli s severa Cimbri in Poštelo uničili. Leta 16 pr. Kr. postanejo gospodarji naših dežel Rimljani, ki so v obrambo svojih posesti prepregli deželo s cestami, ki so jim predvsem služile za hitro premikanje čet in šele v drugi vrsti za trgovski promet. Čez mariborski svet je vodila cesta v Favto Salvo (pri Lipnici); z juga so se iztekale vanjo tri ceste: dve iz Ptujja, ena iz Celja. Prehod čez Dravo je moral biti pri Meljskem dvoru; izkopanine, ki so se tu našle, dopuščajo domnevo, da je stala na tem mestu rimska utrdba, ki je bila vključena v obrambni sistem, ki se je vlekel vzdolž Drave od Ptujja; rimska posadka je imela nalogo nadzorovati promet in prehod čez reko. Da je bil Maribor naseljen tudi v pozorski dobi, imamo dokaz v najdbi antičnih novcev iz rimske gline (terra sigillata) na Glavnem trgu.

Začetki srednjeveške naselbine

Takoj ob naselitvi, konec 6. stoletja, so prišli naši predniki v rahlo odvisnost od Obrov, s katerimi so skupno bili hude boje z Bavarci in Furlani. Leta 626 so se pa te odvisnosti otresli in se priključili s svojo slovansko karantansko kneževino močni državi kralja Sama (623-658), ki je vladal tudi Polabskim Slovanom in Čehom. Po njegovi smrti je postala karantanska kneževina zopet samostojna; iz te dobe so poznana imena slovenskih knezov, kakor Valuk, Inko, Etgar, A že leta 743 so dosegli Bavarci versko in s tem tudi politično priključitev slovenske kneževine in kmalu nato je bila, kot Bavar-

ci, vključena v frankovsko cesarstvo kot obmejna pokrajina. Nevarnost napadov na frankovsko državo z vzhoda, se je približevala, ko so se leta 896 selili Madžari čez Karpatje v panonsko nižino. Iz ogrske nižine so kmalu začeli z vojnimi pohodi na zapad; leta 907 so premagali saško vojsko in od tedaj so leto za letom napadali Franke. Po porazu pri Augsburgu leta 955, so pričeli Madžari mirno kolonizirati svojo zemljo. V obrambo pred njihovimi napadi je organiziral cesar Otton I. obmejne marke od Pomurja do Furlanije.

Najvzhodnejša marka, ki je branila Madžarom vstop v zapadno Obdravje, je bila ptujška marka; na meji dravskega polja in dravske doline je nastala utrdba, ki naj zapira vstop v dravsko dolino: grad na Piramidi se imenuje prvič v zgodovini leta 1147. Po smrti Bernarda Spanheima, s katerim je nastanek gradu v zvezi, je pripadla Spodnja marka Otokarju I. iz rodu Traugaucev. S tem je za nekaj časa mariborski grad na pomenu sicer izgubil, ker so imeli Traugauovci svoje središče v deželi Štajerski (Štayer!), a ko je z izumrtjem Traugauovcev leta 1192 prešla Spodnja marka na Babenberžane, je pridobilo mariborsko ozemlje in s tem tudi grad na Piramidi, močno na svoji važnosti; središče Babenberžanov je bila Avstrija in Babenberžani so težili v svoji ekspanziji na jug, predvsem na Jadransko morje. S tem je postal Maribor križišče najbližje poti med Jadranom in Pomurjem. Četudi je bil Ptuj že prej središče trgovine na Dravskem polju, je vendar sčasoma stopil Maribor na njegovo mesto, kar je pač bilo v interesu njegovih gospodarjev.

Stara mariborska vas ob Piramidi se je zaradi raznolikih pridelkov svoje okolice ugodno razvijala in da je naselbina postala krepko trgovsko središče, je omogočil deželni knez z dajanjem trgovskih predpravil meščanom in obrtnikom. — Pokrajina zahodno od Maribora ima predvsem iglasto drevje, ki ga pa primanjkuje v panonski nižini vzhodno od Maribora. Les se je moral potem takem plaviti po Dravi na vzhod in kot prometno središče za lesno trgovino je nastal mariborski pristan. Leta 1209 se imenuje prvič Maribor trg (forum Marchpurch), kar se je zgodilo s podelitvijo tržnih pravic od strani deželnega kneza. Da bi se v nekdanji vasi mogli razviti trgovina in obrt, so bile daleč na okoli prepovedane vse trgovine in obrti; trg je dobil pravico sejmov in je smel pobirati mitnino na Dravi; vsi splavi so morali pristajati v trgu in ptujška vina so smeli prevažati na Koroško le skozi Maribor. Vzlic tolikšnim privilegijem ni mogel postati mariborski kmet preko noči obrtnik in trgovec. Trgovine se je polastil priseljeni Žid, ki se prvič imenuje leta 1277. Mestni privilegiji so bili Židom posebno v prid, ker je bila konkurenca s Ptujem znatno otežena in ker so morali tuji trgovci svoje potrebščine kupovati v mestu. Židje so trgovali z lesom, žitom in živino, iz tujine pa uvažali začimbe in dragulje. Imeli so trgovske zveze z Dubrovnikom, Florenco in češkimi deželami, kar dokazuje najdba florentinskih in čeških zlatnikov iz leta 1312-1329 na Glavnem trgu. Posebno so se razvili Židje v denarništvu in dajali ogromna posojila plemstvu, meščanom in duhovnikom. Njihovi dolžniki so bili: celjski grofje, goriški grofje. Ulrich Mariborski, gospodje Ptujski i. dr. — Sicer se je pa velik del mestnega prebivalstva pečal s kmetijstvom in vinogradništvom; obrtniki so bili organizirani v cehe, zadruge, ki so kupovale material za svo-

je člane, pazile na kakovost izdelkov in določale prodajno ceno blagu. Po stroki razlikujemo: usnjarski ceh, barvarski, pekovski, mizarški, mesarski, krojaški, tako da je imel vsak stan svojo zadrugo.

Obseg srednjeveškega Maribora

Leta 1243 se v listinah že omenja mariborski sodnik, kar je dokaz, da je Maribor že tedaj dobil mestne pravice. S tem so imeli prebivalci pravico obdati svoje naselje z obzidjem, ki je bilo najvažnejši znak srednjeveškega mesta. Obzidje je označevalo mestno mejo in služilo kot obramba pred napadi sovražnikov. Prvotno obzidje je potekalo od severozahodnega dela nekdanje bastije — mariborskega gradu —, po zahodni polovici Kopalniške ulice do Vodnega stolpa ob meji med Židovsko in Usnjarsko ulico; tu se je začel južni zid, ki je šel nekako do srednjega mostnega oboka. Od tu je šlo obzidje do začetka Gbospoke ulice in potekalo po vzhodni črti Rotovškega trga in nekoliko zapadno od Barvarske ulice proti severu; severni zid se je držal meje med Slovensko in Gregorčičevo ulico, smer označujeta mestni stolp na vrtu Gambrievne gostilne in stolp na gradu.

(Dalje prihodnjic)

Jaguar v ječi

V ječi mesta Rio Grande de Sul je bil cvet južnoameriških zločincev. Tristo mož, ki jim večletna, stroga ječa ni mogla oslabiti njih poželenja po umorih, ropih in nasilju. Bili so ko zverine v kletkah A najbolj divja, najbolj krvooločna in najmanj nedostopna "zverina" je bil zločinec z imenom "Jaguar."

"Jaguar" je bilo pravilno ime zanj nele pri njegovih tovariših, marveč tudi v sodnih spisih in knjigah kaznilnice, zakaj nihče ni poznal njegovega pravega imena, nemara niti on sam ni vedel, kako mu je ime. Imel je šestdeset let in skoraj štirideset jih je prebil v ječi. Obremenjen pa je bil z obsodbami za več sto let ječe za razne zločine, ki jih je bil v tisti kratki dobi svoje prostosti zakrivil v državah Južne Amerike, in bil tudi že večkrat pobegnili roki pravice. Nekajkrat je za las ušel vislicam, a kaka hipna revolucija med kaznjenci ga je vedno osvobodila. Zato se je pokoril v dosmrtni ječi in je pridno kupal jezo v maščevalnih načrtih. A obzidje kaznilnice in njeno železno omrežje je bilo trdno in skoraj neprodno.

Tudi njegovi sojetniki se niso hoteli pajdašiti z njim. V velikem krogu so se mu izogibali, saj jih je bil v raznih preprih že večkrat močno poškodoval s svojimi pestmi, z zobmi in brcami. Zasmehoval jih je, ker so se ga bali, zasmehoval je tudi paznike, ki so se mu upali približati le po dva in dva in z orelom v rokah. Jaguar ni delal ko drugi jetniki, temveč je neprestano in hitro hodil gor in dol po svoji celici ali po dvorišču in hodnikih prav kakor zver v kletki, ki hrepeni po svoji divji svobodi.

Tiste dni je prišel nov ravnatelj v kaznilnico, ki se je trudil, da bi prejšnje, stroge predpise omenil z vplivom na dušo jetnikov. Jetnikom, ki so bili vajeni železne uzde, se je zdela ta dobrota sumljiva. — Kmalu se je dvignil močan val nezaupanja zoper ravnatelja. Jetniki so se šepetaje zbirali v gruče in so, ko kavra izginili na vse strani, čim se je pojavil kak paznik. Ravnatelju pa se niti sanjalo ni o kaki nevarnosti, ki je pretila njemu in njegovcem. Svojo družino: ženo in majhno plavalaso hčerko Gracijo je privedel v jetniško ravnateljsko stanovanje, česar še noben ravnatelj ni storil. Dan

za dnem je stopala Gracija, držeč se očeta za roko, skozi delavnice in dvorišča kaznilnice. Poznala je vse jetnike in govorila z njimi kot z znanci. Daleč proč od drugih, pri ostankih svojega kosila, pa je sedel Jaguar in buljil v tla. Otroka ni zagledal prej, dokler deklica ni stala pred njim in ga nagovorila. Ko je čutil drobno ročico na svoji roki, mu je bilo, kot da je blisk razsvetlilo temno noč. Ravnatelj je hotel hčerko odvesti. "Pojdi, Gracija, to je divji, hud človek!" — "Ne, saj ni divji. Zmeraj je tako sam zase; žalosten je. Poljubček mu bom dala, poljubček za lahko noč!" In že mu je nežno dala otroški poljubček na čelo. "Zdaj pa ne smeš biti več žalosten, ti pridni mož!" Nato je z očetom odšla dalje. Jaguar je kaf okamenel in je gledal za otrokom. Nekaj neznanega se je prebudilo v njem in je zahtevalo svojo pravico. Zazlel si je, da bi bil dober, da mi smel biti dober kakor drugi ljudje. . . Minilo je popoldne, minil je večer, in spet so segnali "zverine" v njih kletke. A ponoči je izbruhnilo. Upor se je začel. Razbili so vrata celice in podivjana tolpa je preplavila kaznilnico. Kmalu so kaznjenci razorožili in pobili paznike, le ravnatelj je, držev v vsaki roki samokres branil vrata svojega stanovanja. En sam samcat spričo tristo mož! Tedaj je ko zver skočil jaguar po stopnicah in se postavil zraven njegove. "Mir, le nič bati se! Ne bova pustila, da pride mali angelček v pest teh peklenskih hudičev!" Izvil je drhtečemu ravnatelju samokres iz roke, se razkorčal na vrh stopnišča in pričakoval sovražnika. Kaznjenci so se zabal in se odmaknili. Nato so se zavedali, koliko več jih je in se potiskali ob steni počasi naprej. Nobena roka se ni še dvignila. Jaguar in volkovi so polni sovraštva in pohlepa po krvi gledali drug drugega. Tedaj je neznanški človek zakrutil ravnatelju: — "Bom sam opravil s temi pobalimi! Pojdite noter, pomirite otroka in ženo in telefonirajte po vojaško pomoč!" Ko je tolpa zaslišala besedo o vojaštvu, je izbruhnil vihar. Kamenje, veliko kakor pest, je frčalo naokoli in je zadelo Jaguarja, ki ga ni ničesar ščitilo. A on je stal na svojem mestu, stal razkorčano na stopnišču in streljal. Vsak strel je razredčil napadalce. Izstrelili je naboje, samokres spet nabil in spet izstrelil. Krvavel je iz nešteto ran, tedaj pa so zaorili zmagoviti klici iz tolpe. Jaguar je klecnil, samokres je omahnil v utrujeni, ranjeni roki. Optokel se je, a še je streljal in še vedno zadeval. Prede je izstrelil poslednjo kroglo, so zadoneli vojaški koraki. Vojaki so prihrumeli in razgnali upornike na vse strani. Vse se je umirilo. "Tale je bil pa kolovodja, kaj?" je rekel poveljujoči častnik in pokazal na Jaguarja, ki se je bil s samokresom v roki zgrudil na tla in je bil ves v ranah in ki je tvoril s svojim mogočnim telesom poslednjo barikado. "Ta nam je rešil življenje; brez njega bi bili vsi. . ." je dejal ravnatelj in umolknil, zakaj Jaguar je odprl oči in nekaj s pogledi iskal med navzočimi. Nato so se odprle krčevite stisnjene ustnice in je zajecjal: "Otroka. . . brž. . . otroka. . ." Ravnatelj je odhitel v stanovanje, da izpolni poslednjo željo umirajočemu, a skoraj je prišel nepozno. Divji človek se je z dolgim iskrenim pogledom zazrl v svojo malo, edino prijateljico. Kdo bi le slutil, da morejo te divje, zverinske oči izraziti toliko nežnosti in ljubezni? — Nato je izdihnil.

Small advertisements at the bottom left, including 'JUNGLE SAM SEZ', 'AMPHIBIOUS LAND', and 'TURN IN YOUR USED PANTS TO HELP MAKE LUBRICANTS'.

Na tuje gredo

V Feeneyevi koči je bilo vse polno ljudi. V prostorni kuhinji so se bili moški, ženske in otroci zredili k stenam in v treh zaporednih vrstah sedeli na klopih, stoli in stolekih in zaeno tudi drug drugemu na kolenih. Na cementnem podu so plesali in poskakovali trije pari, a ves prah, ki je vstajal, se je sproti zvrtil in dimnik kraj velikega kupa šote, ki je tlela na ognjišču. V kuhinji je bilo prostorno, le v kotu na levi zraven ognjišča, kjer je na rumenem stolu sedel Pat Mullaney in pačil rdeči obraz, ko je igral na polomljeno staro harmoniko, desno nogo na levem kolenu in pisano rdečo ruto na potni glavi. Pločevinasta posoda, obešena na zaprtih vratih, se je blesketala v ognjenih luči. Med odprtimi vrati nasproti so se prerivali fantiči, ki so gledali plešoče pare v kuhinji. Iznad njihovih glav je bilo videti zvezdno junijsko nebo, pod njim pa so negibno, tiho in mrtvobno čemele temotne sive skale in belkasto zamegljene njive. Vse zunaj hiše je bil sam spokojen molk, a znotraj je strašila žalost, četudi so v kuhinji plesali in v kamri na levi prepevali. Na postelji v kamri so sedeli trije mladi fantje in Feeneyev najstarejši sin Mihael.

Ljudje so plesali, se smejali in peli. Bili pa so le posili glasni in veseli, ker si niso mogli utajiti, zakaj prav za prav plešejo, pojejo in se smejejo. Plesali so tukaj zategadelj, ker sta Feeneyeva Marija in Mihael morala drugo jutro na pot v Ameriko.

Črnobradati, rdečelični Feeney, kmet srednjih let v višnjevi hodnični srjaci z belimi koščenimi gumbi in roke za usnjenim hlačnim pasom, se je nemirno potikal po kuhinji in silil ljudi peti in plesati. A pri sru mu je bilo ves čas silno težko, kajti ni mu šlo iz glave, da bo jutrišnjega dne izgubil dvoje najstarejših otrok in ju morda nikoli več ne bo videl. Vendar pa je z vsemi govoril le o veselih rečeh, okrikoval plesalce in se vedel narejeno glasno in objestno. Toda zdaj pa zdaj je le moral iz kuhinje, češ da mu je treba v svinjak pogledat prašička, ki o njem sodi, da je bolan. Ob svinjaku pa je postajal in se naslanjal ob opaž. Žalosten se je zadrževal v to in ono zvezdo in se mučil z nedolžnimi in nenavadnimi mislimi. Domislil pa ni nič, le grlo se mu je h koncu zmeraj zagatilo z nečim slanin in zamrazilo ga je, čeprav je bila noč topla.

In tedaj je vselej vzdihnil, vkrčil vrat in menil: "Res je! Čuden je ta svet." Potlej se je vračal v hišo in znova tiščal v ljudi, naj se smejejo, plešejo in vriskajo.

Proti jutru, ko je bila veža polna v četvorke zvršenih parov, ki so poskakovale in stopaje sem pa tja plesali neki narodni ples, je Feeneya spet zveklo ven in tedaj je šel za njim sin Mihael. Vstrel sta šla po dvorišču, ki so ga bili prejšnjega dne posuli z drobnim, sivim kamenjem s proda. Molče sta hodila in zevala, kakor da bi se jima bilo treba nadihati zraka. Oba sta bila zelo razburjena. Mihael je bil večji kakor oče, a ne tako tršat. Revna, modra, pavolnata obleka, ki si jo je bil kupil za na pot v Ameriko, mu je bila v ramenih pretesna, v pasu pa mu je bil sukničji preširok. Tako oblečen se je nerodno gibal in roke so se zdele vse preveč koščene, velike in rdeče; ni vedel, kam bi jih dejal. Eno in dvajset let mu je bilo in vse doslej je nosil le obleke iz doma prednega blaga; storjene so se mu zdele tako čudne in nevsede kakor povrhnje obleke kanalskih ko-

pačev. V obraz je bil zardel in modre oči so se mu svetile od vznemirjenja. Zdaj pa zdaj si je s podlako svoje napol suknene čepice otrli potno čelo.

Ko se je Patrick Feeney ustaval ob svinjaku, se je zazibal na petah in roke za hlačnim pasom zahrekal in dejal: "Kaže pa na vroč dan." Sin je pristopil bliže, prekrižal roke, se z desnim ramenom naslonil k opažu in pravil:

"Če bi né bil stric Ned tako dober in bi nam ne bil posodil za odhodno, bi danes pri nas ne plesali. Ne morete si misliti, kako bi mi bilo hudo, če bi si še za slovo ne mogli nič privoščiti in bi morali tudi pri nas biti brez tega. Oče, ta denar vam bom poslal precej, prvi denar, ki ga bom zaslužil... za ta potrošek boste dobili še prej, preden bom teti Mariji povrnil za potnino. V štirih mesecih bom menda že toliko zaslužil, da bom poravnal dolg, potlej bom pa lahko še toliko prihranil, da bom tudi vam poslal za božič."

Mihael je bil videti zelo močan in mozat, ko je naševal, kaj namerava početi, ko pride v Boston, Mass. Močan je bil in si zategadelj obetal, da bo precej zaslužil. Tako si je bil v svesti svoje mladosti, moči in pozelevanja po neznanem življenju, da je za trenutek pozabil na bolečino v sru, ki jo je prizadevala misel na slovo od očeta.

Oče je nekaj časa molčal. Spodnje ustnice povešeno je gledal v nebo in ni mislil nič. A ko se je na lepem spomnil, je vzdihnil. "Za božjo voljo! Kaj pa vam je?" ga je vprašal sin. "Nič ne marajte, oče. S tem bi mi bilo samo še težje." — "Uh!" je oče hipoma in narejeno osorno vzkliznil. "Mar mi je! Le ti si preveč domišljaš! Menda zato, ker si nov!" Prethnil je in s podmolklim glasom nadaljeval: "Na tisto njivo sem se bil spomnil, kjer si spomnil sam posadil krompir, takrat, ko sem imel jaz influenco. Za nikogar ne vem, ki bi mogel to bolje opraviti. Hudo je na svetu, da moraš z zemlje, ki jo je Bog ustvaril zate."

"Joj, oče, kaj tvezete?" je gorup zavrnil Mihael. "Samo dobro veste, da zemlja še nikomur ni dala nič kot revščino, trdo delo, krompir in sol."

"Ze!" je vzdihnil oče, "toda ta zemlja je vsaj tvoja, tam preko pa" — in zamahnil je z roko proti vzhodu — "se boš potil za tujčevu ali za kaj, kar je temu ravno."

"No," je zamrmral Mihael, ki je zdaj z žalostnim izrazom v očeh strmel v tla. "Vi me pa res ne spodbujate prida!" Celih pet minut sta molčala. Oba je silno imelo, da bi se objela, zajokala, udarjala z rokama v prazno in izkričala čezmerno gorje. A sta brzdala svojo žalost in stala tiha in resna kakor priroda okoli njiju. Skoraj sta se oba vrnila v koč. Mihael je šel k trem fantom na levi od kuhinje; ti trije in on so si bili že izmlada najboljši prijatelji in so vedno skupaj v enem čolnu ribarili. Oče pa je stopil v veliko spalnico na desni od kuhinje. Tudi velika spalnica je bila natpana ljudi. V sredo so bili postavili veliko mizo in zdaj je sedelo pri njej kakih dvajset fantov, ki so pili čaj in prigrizovali masleno rozinovo potico. Gospodinja je vsem prav vneto stregla in jih nagnjala jest. Pomagalo ji je dvoje mlajših hčera in še neka ženska, ki je bila njena sorodnica. Najstarejša hči Marija, ki je bila ta dan namenjena v Ameriko, je sedela na postelji, ki so bila po njej poseda tudi vsa druga dekleta. Postelja je bila široka z deščinim baldahinom na štirih stebrih in rdeče preplekana. Na postelji je bilo najmanj dvajset deklet. Vse so bile Marijine najljubše

prijateljice, ki so tudi v tej nerodni gneči ostale pri njej, da pokažejo, kako zelo jo imajo rade. Tako je bila navada.

Marija je sedela na robu postelje in opletala z nogami. Bila je brhko temnolasa deklet devetnajstih let z jamicami v okroglih rdečih licih in zamišljenih rjavih očih, ki so se zdele kri-ve, da se je njeno nizko čelo mrščilo. Nos je imela ozek in h koncu zaokrožen, usta majhna, ustnica pa rdeči in odprti. Ko je sedela na robu postelje, je bilo pod belo ob vratu nabrano bluzo in pod mornarsko-krilom dobro razločiti obrise rjenih udov; polno, nežno in lepo oblikovano telo je puhtelo svežosti in nedolžnosti. Videti je bila ustvarjena za to, da bi jo kje v razkošnem okolju razvajali in občudovali, ne pa da bi morala kakor kmetova hči v Ameriko, da bo tam služkinja ali morebiti tovarniška delavka.

Ko je sedela na robu postelje in mečkala med palci svoj robček, je razvneto premišljevala o Ameriki, ki jo je zdaj plašno mrzela, zdaj željno koprnela po njej. A po glavi se ji je pletlo vse drugo kakor njenemu bratu; ni ugibala, kaj bo onkraj morja delala in koliko bo zaslužila. Kar jo je motilo, tega se je skriv pol sramovala, pol bala; mislila je na neznane fante, na obleke in hiše, kjer je po več sob kakor po troje in kjer vsak dan jedo meso. Rada je živila. Na Inverari so jo občudovali že marsikateri ljudje od domače gospode. Toda...

Na lepem je pogledala kvilsku in njene oči so se ujele z očetovimi. Mirno, roke za hlačnim pasom je stal oče ob oknu in jo opazoval. Trenutek sta si gledala iz oči v oči, potlej pa je oče svoje povedil in brez nasmeha na stisnjenih ustnih odšel v kuhinjo. Marija se je rahlo stresla. Očeta še je malce bala, čeprav je vedela, da jo ima zelo rad in čeprav je bil dober z njo. Toda pretečeno zimo jo je bil pretepel z usušeno vrbovo šibo, ker jo je bil nekoga večera v temi zalotil za Hernonovo koč, ko je imel Hernonov Bartel roke okoli njene pasu in jo poljuboval. Odsihdob jo je vselej malce streslo, kadarkoli se je je oče dotaknil ali jo ogovoril.

"Oho!" je zategnil star kmet, ki je sedel pri mizi, v roki krožnik s polno skodelico čaja in s sivo flanelasto srjaco, odpeto ob tankem, kosmatem in zgrbančenem vratu. "Oho! Vseh na Inverari je lahko sram, da mora po svetu tako zalo deklet, kakor je vaša hči, mati! Če bi bil jaz še mlad fant, bi me morali pri živem telesu iz kože devati, ako bi hoteli, da bi jo pustil stran."

Vsi so se smejali in s postelje se je neko deklet oglasilo: "Na slabo si pomaga, Ratsy Coyne, kdor si preveč upa. Le glej, da se še star ne vnameš!" Smeh je kmalu zamrl. Fantje ob mizi so bili v zadregi in so se nekaj časa debelo spogledovali; menda bi bil vsak rad dognal, ali je kdo zaljubljen v Marijo.

"Kaj bi! Bog že ve!" je spregovorila mati, ko si je obrisala usta z robom snažnega predpasnika iz ličnega križastega blaga. "Kar bo, pa bo. Že mora biti tako. Onkraj morja je še upanje, le v grobu ga ni več. Hudo je res, da morajo revni ljudje trpeti, pa kaj..." Hipoma je utihnila; vedela se je, da govori tjavendan. Kakor njen mož, tudi ona ni mogla razodno misliti o tem, da odhajata sin in hčerka v svet. Kadarkoli se je zamislila, da se odpravljata njena otroka v širni, neznan svet, tri tisoč milj daleč, in morebiti za vedno, je začutila, kakor da se ji je v možganih sprožil tanek zapah iz trde kovine in je obtičal tik za čelom. To ji je povzročalo

bolečino, ki jo je tako trapila, da je pozabljala, kako strašno hudo je ločiti se od svojih otrok. Zato pa je mogla ves čas skrbeti za vse okoli sebe, pridno in prizadevno pripravljati jedi, zabavati goste in postoriti vsa številna drobna dela, ki so v hiši, kjer so gostje in ki jih more edino ženska prav opraviti. Ti mali opravi so jo motili, da ni bruhnila v jok, kadar je pogledala hčer in kadar je pomislila na sina, ki ga je od vseh otrok najbolj ljubila, némara zato, ker bi bila skoraj umrla, ko ga je rodila, in ker je bil prav do dvanajstega leta silno šibkega zdravja. Zdjajci se je čudno zasmejala, da je stresla z životom tam, kjer se ji je križasti prepasnik krivil visoko iznad pasu. "Komaj človek odpre usta, že izblebeče neumnosti," je zinila in postrani zmignila z rameni.

"To je pa res," je pritrdil stari kmet in slšno polil še nekaj čaja iz skodelice po krožniku.

(Konec prihodnjic)

PONATIS PRVE SLOVENSKE KNJIGE

Nekaj res posebnega v slovenskem slovstvu je ponatis prve slovenske tiskane knjige, — Trubarjevega katekizma ali kakor se knjiga imenuje s polnim imenom: Anu kratku poduzhene s katerim vsaki zhlo- uik more v nebu pryti. — Prvotna knjiga je bila tiskana leta 1551 in je ohranjena v enem samem izvodu in ga varuje Nacionalna knjižnica na Dunaju.

To novo izdajo je priredila ljubljanska Akademika založba, ki je dala v naravni velikosti fotografirati in klisirati sleherni stran in je torej ta nova izdaja povsem veren posnetek prve slovenske tiskane knjige, izdane na tujem, v mestu Tuebingu na Nemškem, tiskane z nemško gotsko pisavo in založene anonimno, z izmišljenim imenom pisatelja (Philopatridus Illiricus, v resnici Primož Trubar), tiskarja (Jernej Skurjaniz, v resnici pa Nemeč Morhardt) in kraja Suebenbuergen, v resnici pa kakor omenjeno Tuebingen.

Kako težak je bil začetek slovenskega tiskanja in pisanja, naj kaže odlomek iz te prve tiskane slovenske knjige: "Vsem Slouenzom Myr Mylhost inu prau Sposnane boshyskusi Jezusa Christusa prosim, Lubi kerszeniki Jest sem le stuke iz suetiga pisma... katere vsaki zastopni zhlouk kirhozne in nebu pryti ima veiditi inu deršhati vle te buquice pustiti prepisati vnash iesig Bogu na zhast nu h dobromu vsem mladim tar preprostim ludem nash deshele."

RAZNE ZANIMIVOSTI

Mestna dekleta republike Bolivija nosijo črne cilindre (derbies), med tem ko ženske na deželi nosijo krila iz drevesnega lubnja; to lubje je treba prej namočiti v vodi in predelati za rabo.

Avstralski klokan ali kenguruj, ki zraste do višine 7 čevljev, je najboljši skakalec na svetu; rekord je naredil neki kenguruj, ko je preskočil nadenkrat 72 čevljev dalje.

Na nekem ognjeniku, 12 tisoč čevljev visoko v belgijskem Kongu, rastejo posebne vrste dišeče rože, iz katerih se prideluje fini parfum.

V Ameriki je več Kiwanis klubov. Ta beseda je nastala iz Chippewa indijanske, katero je posebno dobro obvladal naš pokojni škof Baraga. V slovenski pomeni: "Jaz trgujem."

Pristopajte h K. S. K. Jednoti!

Nad pristaniščem znanega brazilskega mesta Rio de Janeiro se dviga 3,000 čevljev visok hrib, kjer je postavljen 125 čevljev visok kip Kristusa Odršenika. Kip je ponoči razsvetljen, da ga je mogoče več milj v daljavo videti.

Netopir je edini sesalec iz vrste živalstva, ki lahko po zraku leta.

Življenjska doba Američanov se vsled prizadevanja naših zdravnikov vedno daljša. L. 1800 je znašala povprečna doba življenja 35 let, l. 1850 — 39 let; leta 1900 — 49, dandanes pa 65 let.

Največja tiskarna na svetu je v Washingtonu, D. C., ter jo upravlja Stric Sam. Odkar smo v vojni, izvršuje silno veliko delo. Ta tiskarna se je začela ravno pred civilno vojno. Obsega štiri velikanska poslopja, ki pokrivajo 33 akrov zemlje in kjer je uposlenih 7,000 oseb. Tiskovine za eno samo vojno posojilo so zahtevale 1,000 ton papirja. Pri tem je bilo vključenih 80 milijonov prigrbov (folders), 6 milijonov letakov, 3,700,000 izvodov 32 strani obsegajočih knjizice, 100 tisoč izvodov dnevnikov in tednikov in 82,300 izvodov neke uradne knjige. To vse skupaj je pa samo kakor kapljica v primeri z vsem delom, ki se tukaj izvršuje.

Policija pregleduje zavore avtomobilov

Washington. — Policija v vseh državah je pričela pregledovati zavore vseh avtomobilov in sicer v svrhu, da se reši čim več vozov uničenja, da se prihrani vojnih delavcev primer. na prevozna sredstva v vojne tovarne in zmanjša število nezgod. International Association of Police podpira to akcijo.

Statistični podatki dokazujejo, da je dežela mnogo trpela v pogledu svojega vojnega napora radi smrtnih slučajev in drugih poškodb vojnih delavcev v nezgodah na cesti. Leta 1943 je bilo več kot polovica onih 824,000 ponesrečenih, mrtvih in ranjenih, delavcev iz vojnih tovarn. V teku lanskega leta cenijo, da je šlo preko 250,000 avtomobilov v staro železo, ker so bili preveč poškodovani v nezgodah, da bi jih bi-

V LOGE

v tej posejilnici
svarjavano do \$1,000.00 po Federal Savings & Loan Insurance Corporation, Washington, D. C.
Sprejemamo osebne in družinske vloge.
LIBERALNE OBRESETI
St. Clair Savings & Loan Co.
6235 St. Clair Avenue - Head. 6770
CLEVELAND 3, OHIO

DELAJTE TOČEN NASLOVI

Kakor vsa večja mesta, tako je tudi naše mesto Cleveland zadnji čas razporedilo vse svoje pošne podružnice v različne pošne okraje (zones) s številkami. To se je ukrenilo zaradi bolj hitrega poslovanja pri razdelitvi došle pošte ker manjka klerikov in pismonoš.

Uredništvo našega lista spada v pošni okraj all zono št. 3. Zato prosimo tajnike, tajnice krajevnih društev in vse dopisnike, da naj vedno označijo poleg imena Cleveland št. 3. Tako označite to številko tudi na karticah, ki jih pošiljate če je kaka sprememba naslova članov.

Naslov naj bo torej:

Glasilo K. S. K. Jednota
6117 St. Clair Ave.
Cleveland 3, Ohio.

lo še mogoče popraviti. Policija poziva avtomobiliste, naj pazijo na svoje vozove ter naj ne pazijo samo na svoje zavore, ampak tudi na krmila, plišče, snažilce na oknih za dež in druge potreščine, ki so v zvezi z varnostjo vožnje. Ako naj bo ta program zares uspešen, mu mora javnost pomagati. Mnoge organizacije so program sprejele z velikim navdušenjem in mnoge izmed njih so obljubile aktivno podporo s tem, da bodo pomagale razdeljevati letake in informacije, ki naj razložijo stvar vsem onim, ki vozijo. (OWI).

KUHARSKA KNJIGA

RECIPES OF ALL NATIONS

RECEPTI VSEH NARODOV

NOVA IZDAJA STANE SEDAJ \$3.00

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani. Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v tem čimbolj izveščati in izpopolniti.

Knjigarna Slovenic Publishing Company
216 West 18th Street New York 11, N. Y.

Naročite si dnevnik!

V Clevelandu izhaja že nad 40 let slovenski list s imenom

"AMERIŠKA DOMOVINA"

V teh časih, ko se vrste svetovni dogodki tako naglo mimo nas, bi moral biti v vsaki slovenski hiši vsaj en

SLOVENSKI DNEVNIK

Ako še niste naročeni na

"AMERIŠKO DOMOVINO"

nam sporočite in poslali vam jo bomo za en teden BREZPLAČNO na ogled. Izhaja vsak dan razen ob nedeljah in postavnih praznikih.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

je primeroma zelo poceni. Za vse leto vas stane samo \$6.50; za pol leta \$3.50, za četrt leta \$2.

Naročite si jo na ogled. Prepričani smo, da se vam bo list dopadel.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. Cleveland 3, Ohio

NAROČITE IN ČITAJTE

priznано najboljšo slovensko družinsko revijo

"Novi Svet"

★ ★ ★

Prinaša zbrane članke, črtice in najlepše zanimive povesti. Posebno je zanimiv "SLOVENSKI PIONIR", ki prinaša zgodovinske podatke slovenskih naselbin in slovenskih družin v Ameriki. Nobena slovenska hiša naj bi ne bila brez tega zanimivega in pomenljivega slovenskega mesečnika.

Stane letno za Ameriko \$2; za Kanado \$3.

Naročnino sprejemaj:

★ ★ ★

"NOVI SVET"

1849 W. Cermak Rd. Chicago, Ill.

OUR PAGE

"The Spirit of a Rejuvenated KSKJ"

REMEMBER THE BOYS IN SERVICE
They Are Counting On You!

FROM THE OFFICE OF THE SUPREME SECRETARY

SECOND CAMPAIGN REPORT

The second period of the current Officers' Membership drive closed May 31, and resulted in the writing of \$90,250.00 in new insurance for the month.

Inasmuch as many lodges signed up equal amounts of new insurance, the monthly awards were distributed accordingly.

Topping all lodges in the drive is Mother of Seven Sorrows Society, No. 81, Pittsburgh, Pa., which has to date written \$20,500.00 in new insurance. Second on the Honor Roll is St. Lawrence Society, No. 63, of Cleveland, Ohio, followed by St. Anthony Society, No. 158, Hostetter, Pa. Fourth place honors are shared by Heart of Mary Society, No. 111, Barberton, O., and Mary of Assumption Society, No. 203, Ely, Minn.

The following are prize winners for the second period:

FIRST GROUP:

Soc. No.	Award
158	\$25.00
86	17.50
236	17.50
45	5.00
206	5.00

SECOND GROUP:

203	\$25.00
20	9.00
85	9.00
168	9.00
173	9.00
191	9.00

THIRD GROUP:

111	\$25.00
113	20.00
30	8.34
79	8.33
165	8.33

FOURTH GROUP:

81	\$25.00
53	20.00
52	8.34
146	8.33
157	8.33

FIFTH GROUP:

63	\$25.00
2	20.00
29	15.00
108	10.00

To the winners of the second period, congratulations and thanks. Thanks also to all officers for their efforts in signing up new members. Please continue, so we may attain our goal!

The third period of the campaign will close June 30. Who will be the winners, and who will hold the position of honor? Brothers and sisters, on with your fine work!

Fraternally,

JOSEPH ZALAR, Supreme Secretary.

OUR GRADUATES

Once more the young men and women of our schools are being handed their diplomas and released from the tasks of classroom to take their place in the life of their communities. They will hear many good and helpful things from their commencement speakers. But with all the rush of the social events attendant upon graduation in American schools, it is doubtful whether or not they will long retain what they hear. The least that can be hoped for is that the graduation address will emphasize in the minds of

the graduates some of the principles which they have learned in school.

For the Catholic graduate there is one all-important truth about his education which points the way for his success in life. The product of a Catholic school, he knows that religion has permeated the whole philosophy of life as taught him for many long years. He does not, perhaps, realize the importance of this for his future. Living in a country where religion has been ruled out of education, he will soon come to grapple with problems in society which have their basis in this lack of belief in God.

If he stops to figure it out, he will come to the conclusion that men without religion cannot be good Americans. For his own sake as well as for that of his country, he will be grateful

(Continued on Page 8)

Killed on Luzon

Cleveland, O. — The War Department notified Mr. John Brodnik, 15704 Trafalgar Ave., that his son, Sgt. Stanley Brodnik, was killed during action on Luzon, May 11.

Sgt. Brodnik, 30, attended Collinwood High School and worked for the W. H. Davey Steel Co. before entering service in February, 1941. He went overseas in 1942. A brother, Sgt. John Jr., is stationed at Buckley Field, Colo.

Requiem Mass was offered for Sgt. Brodnik June 11 at St. Mary's Church.

SERVICE TO WAR VETERANS

Into what type of insurance policies may I convert my government insurance?

Any time after one year and before five years from the date the policy expires, you may convert your insurance into Ordinary Life, 20-Payment Life, or 30-Payment Life.

If I draw a pension or retirement pay, may I have my insurance premium payments deducted from my pension or retirement checks?

Yes. Fill out Insurance Form No. 887, obtainable from the Veterans Administration, and mail it to the Veterans Administration office from which your checks are received. You should, however, be sure that your premiums are being paid by the Veterans Administration before you cease sending in your premium payments. A letter from the Veterans Administration or deductions from your pension checks will prove that the payments are being made.

If a veteran is eligible for retirement pay and for a pension, which should he choose?

He may make the application for both and choose the greater amount. The retirement pay is usually greater than the disability pension. There are certain restrictions on government employment in connection with retirement pay that do not apply to pensions.

If a veteran is retired and given retirement pay, should he also file a claim for disability with the Veterans Administration?

Yes, especially if he is interested in educational benefits. The per cent of disability allowed on a claim may entitle the veteran under Public Law No. 16 to vocational rehabilitation benefits.

Under what conditions may a veteran request a review of his discharge?

A veteran may at any time within fifteen years request and receive a review of his discharge, unless he was discharged or dismissed by general courtmartial sentence. Veterans of the U. S. Army should apply to The Adjutant General of the Army, Washington, D. C.; veterans of the Navy, Coast Guard or Marine Corps to The Bureau of Naval Personnel, Washington, D. C.

Killed in English Channel

Cleveland, O. — Memorial Mass was offered last week in St. Vitus Church for Pvt. Michael Dime, reported killed in the English Channel Dec. 28, the day he was previously listed as missing.

He was the husband of Mrs. Marjorie Dime, 1275 E. 55th St., and the father of Patricia Ann, 2. Entering the Army Nov. 25, 1942, he had been overseas only a month when lost.

His parents, Mr. and Mrs. John Kerch, live at 1034 E. 72 St. He also leaves a sister, Mrs. Jennie Gross.

★ ★

K. S. K. J.

Members Serving

Our Country

3,870

★ ★

KSKJ MEMBER REPAIRS B-17 FORTS

Waukegan, Ill. — 8th Air Force Command Station. — Sgt. Jack E. Papesh, 1809 Dugdale Rd., is stationed at this strategic air depot where battle damaged B-17 Flying Fortresses of the 8th Air Force were maintained and repaired. He is a sheet metal repairman in the maintenance division. Sgt. Papesh is the son of Mr. and Mrs. J. Papesh of Forest Park, formerly of Waukegan.

He was graduated from the Waukegan Township High School in 1942 and prior to his entry into the Army Sept. 5, 1942, he worked for the Johnson Motor Co. at Waukegan. Sgt. Papesh is a member of St. Joseph's Society, No. 53. He has been stationed in the European theatre of operations since Oct. 1943.

TWO FORMER STEVES DIE IN SERVICE

Chicago, Ill. — To date, St. Stephen's Society, No. 1, has lost two brothers in this war. First was Francis Weaver, and second James A. Zivalich. Both died in Germany. May they rest in peace. To the families of the deceased, members of the lodge express deepest sympathy.

For all the members of the armed forces, living and deceased, the St. Stephen's Society will have a High Mass at 11:30 a. m. in St. Stephen's Church Sunday, June 17, 1945. We meet at the Church Hall at 11 a. m., and will attend the Mass in a body. All are cordially invited to attend.

John Gottlieb, recorder.

FRATERNALS SERVING IN WAR AND PEACE

With victory for our armed forces assured on the Eastern as well as the western fronts of the global war, it is inspiring to consider the vital part that the fraternal benefit system has played in war and is prepared to play in the days of peace immediately ahead. Fraternalism represents not one religious faith or creed, but all of them. These men and women of every religious belief have never faltered in their faith through the dark days of the savage, inhuman battles but what justice and right would eventually prevail. Today they know that their faith was well founded.

It is through this indomitable will power and faith that the lights on the altars of fraternalism throughout the North American continent have been kept burning brightly. It has been this same righteous courage that has kept the societies, depleted by man and woman power, to carry on with renewed strength and hopefulness. It has meant additional toil and increased effort for those who have been left at home to carry on, but cheerfully and joyfully they have taken their burdens and the results of the past year have once more proven that the fraternalists have fully lived up to the principle of being 'their brothers' keepers.'

In last May's issue of the Fraternal Monitor was again presented the story of fraternal accomplishments of the past year. It portrays how well in war they have builded for peace.

In its pages is set for how the fraternal benefit system increased its adult membership to 6,855,667. This is a gain of 170,830 over the preceding year and one that fraternalists may well feel proud of. But this is not all for added to the increases are those in the junior department from 1,159,193 members in 1943 to a total of 1,267,537 on Jan. 1, 1945.

Paralleling its numerical growth the fraternal system has increased its financial strength. Insurance in force on the first day of 1945 was \$7,153,383,600. The passing of the seven billion mark is important news. This represents a gain during the past year of \$312,442,056. Assets of the societies increased during the past year from \$1,588,009,832 to a total of \$1,682,921,443. This was a gain of \$94,911,611 which places the fraternal movement within striking distance of the \$2 billion mark.

A fairly good-sized book could be written on what the fraternalists as societies, and in individual community groups, have done to further the cause of victory and peace. In every War Bond drive the societies have always gone well beyond their quotas. In the other activities to further the cause of war on the home front — in Red Cross work, nursing aid, waste-paper and tin collections, as blood donors and in many others — the fraternalists have always been leaders in their respective communities aided and encouraged by their national organizations.

A new KSKJ member today means a bigger KSKJ tomorrow. A bigger KSKJ tomorrow means a better KSKJ — and a better KSKJ should be the aim of every member!

A THIRD INVITATION TO ATTEND THE CATHOLIC DAY IN JOLIET, JUNE 24, 1945

The Committee in charge of preparations desires that all of our Catholic Slovenes in all communities should interest themselves in the Catholic Day, even tho they cannot attend personally. That is why invitations have been sent to all of our Catholic fraternal societies. Joliet is conducting the Catholic Day for this year only, other communities in the years to follow. That is why this is not just a Joliet affair.

As previously announced the program is as follows:

- 10 a.m.—Solemn High Mass in St. Joseph's Church. The preacher of the day will strike at the spiritual keynote of the day.
- 2 p.m.—Public meeting at the Park. There will be two or three principal speakers who will present the Resolutions that will shape the future policies of the Catholic Day Committee. There will also be other short speeches. The entertainment will be furnished by the St. Joseph's School Band and the Church Choir.

The question arises—Is there need for a Catholic Day? The world is always full of new problems. Too often the spirit "of this world" prevails and is generally contrary to the "spirit of Catholicism." Catholic principles will be overwhelmed unless we are on guard. That is why we judge that it will be worthwhile to have a Catholic Day in some community yearly, and to elect at this Catholic Day program a special permanent committee whose business it will be to carry out the resolutions of the Catholic Day.

We are therefore inviting all to be with us at least in spirit June 24.

REV. M. J. BUTALA.

POPE PIUS SOUNDS NOTE OF TIMELY WARNING TO WORLD

Pope Pius spoke to the Sacred College of Cardinals recently but his words are meaningful for the entire world. Statesmen and peoples should weigh them well.

Six years ago this same Pontiff warned that all may be lost by war. Rejection of his counsel then has made Europe a shambles. Similar action now will imperil our very heritage of Christian civilization.

The first aftermath of European peace shows that the rights of smaller nations are in grave danger. Every cable from that sector plainly manifests this peril. Their greatest champion is the Roman Pontiff. With no equivocation he declares that all nations, but especially the medium and small ones that "sustained their share of suffering in order to overthrow a system of brutal violence are entitled to refuse to accept a new political or cultural system which is decisively rejected by the great majority of the people."

Vanquished Germany tried to foist the brutality of the National-Socialist state upon

her democratic neighbors. Her aim was diabolically wrong. Military defeat has thwarted her purpose. Mere victory cannot make it right for one of the victorious Allies to foist the brutalities of the Communistic state on democratic neighbors. Might doesn't make right. Pope Pius brings this tremendous truth into proper focus.

The Soviets have persistently attacked the Vatican as being favorably disposed toward

(Continued on page 8)

Killed on Iwo Jima

Cleveland, O. — Memorial Mass for Pfc. Albert J. Tasker Jr., killed March 9 on Iwo Jima, was offered June 9 in St. Vitus Church.

He was the only son of Mr. and Mrs. Albert Tasker, 1039 E. 69 St. His wife, Dorothy, and son, Albert III, 4 months, live in New Jersey.

Enlisting in the Marine Corps Nov. 3, 1942, he went overseas last July. He was attached to the Third Division.

He also leaves a sister, Regina.

EDITOR CLEM
By Ralph Kemp

It's powerful nice to edit this copy without havin' to clear with Top, and like you folks buy through War Bonds or your own name in. Remember there are 70 million of 'em to beat.

UNCLE SAM LUBE

USED COOKING FAT GOES INTO LUBRICANTS

LUBRICANTS ARE NEEDED TO REDUCE FRICTION IN MANY INDUSTRIAL OPERATIONS

OUR PAGE WAR KITCHEN

By FRANCES JANCER
1110 Third St.
La Salle, Ill.

Pies and cakes — desserts and other specialties — how to make them on your meagre sugar allowance is a problem that has been solved. The use of white corn sirup and honey has been proved successful after many tests. You can still give your family pie and have your sugar too.

Strawberry Pie

1 baked 9 inch pie shell, 2 1/2 cups washed and hulled strawberries, 1 cup white corn sirup, 1/3 cup hot water, 1 package strawberry flavored gelatine dessert, 2 teaspoons lemon juice, 3/4 cup heavy cream, 1 ripe banana.

Crush the strawberries, slightly, reserving 6 whole ones for garnish. Combine the crushed berries with the corn sirup and hot water and heat to boiling. Then add the gelatine dessert and stir until dissolved. Add lemon juice and chill until beginning to set. Then stir in 1/2 cup of cream which has been whipped. Pour half of this mixture into pie shell. Arrange over it the banana which has been peeled and cut in slices. Cover with the remainder of the mixture. Chill until set. Then top with the remaining cream which has been whipped and garnish with the 6 strawberries which have been cut in halves. Makes 1 nine inch pie. Banana may be omitted if desired.

Quick Lemon Pie

1 baked nine inch pie shell, 2 cans sweetened condensed milk, 3/4 cup lemon juice, 1 1/2 tablespoons grated lemon rind, 1/2 cup heavy cream, whipped, 2 tablespoons confectioner's sugar.

Turn condensed milk into a bowl, and add lemon juice and rind. Stir until thoroughly blended, then pour into baked pie shell. Chill until firm enough to cut. Just before serving spread top of pie with whipped cream to which the sugar has been added. Makes one nine inch pie.

Applesauce Pie

4 cups cornflakes, 1/3 cup melted butter or margarine, 1/4 cup granulated sugar, 3 cups canned or fresh thick, sweetened applesauce, 1 1/2 teaspoons lemon juice, 1/2 teaspoon powdered cloves, 2 teaspoons plain, unflavored gelatine, 3/4 cup cold water, 3/4 cup heavy cream, 1 tablespoon confectioner's sugar.

Roll the cornflakes with a rolling pin until finely crushed. To this 1 cup of finely crushed cornflake crumbs, add the melted butter and sugar. Use to line the bottom and sides of a nine inch pie plate and chill. Meanwhile heat the applesauce with the lemon juice, and the cloves. Add the gelatine which has been soaked in the cold water for 5 minutes and stir until it is thoroughly dissolved. Chill. Turn the chilled applesauce into the cornflake lined pie plate, spreading it well to the edges. Whip the cream until stiff, add the confectioner's sugar, and heap on top of applesauce filling. If desired, garnish with applesauce in the center of the pie, and a sprinkle of cloves.

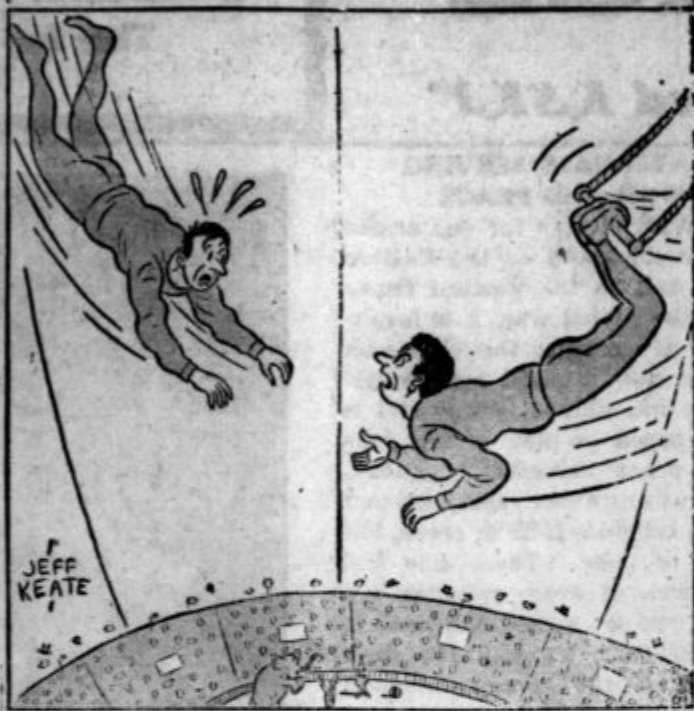
Rhubarb Pie

Plain pastry, 4 cups unpeeled rhubarb cut in 1 inch pieces, 7 tablespoons all-purpose flour, 3/4 cup bottled or canned

ANY BONDS TODAY?

By Fibber McGee and Molly

Illustrated by Jeff Keate

"Promise to buy more War Bonds, Apgar, and I'll catch you."

ENTHRONE CHRIST IN HOME ON FEAST OF SACRED HEART

By Sister Mary Clare, S.N.D.

The battle for Christian homes is the battle for civilization itself. Just as our boys are fighting the enemy hill by hill, cave by cave, house by house, so must families on the home front be won back to Christ, family by family. Jesus Christ reigns as King in every truly Catholic home, and each new home that is won for Christ should officially recognize that fact by an act of social worship combined with an act of reparation for the paganism which has displaced Him in so many homes.

Once a year on the feast of the Sacred Heart, the Friday after the octave of Corpus Christi, we are reminded to renew these acts of consecration and of reparation to the loving kingship of the Sacred Heart.

If an image of the Sacred Heart has not been solemnly enthroned in your home in a place of honor (not in a bedroom!) there is no better time to do it than today, the feast of the Sacred Heart. In the absence of the father, the mother or other acting head of the family may consecrate the family to the Sacred Heart.

It is surprising how many good people seem not to have heard of this enthronement of the Sacred Heart in the home. It's not something new, indeed it is centuries old. More than 300 years ago Our Lord promised through St. Margaret Mary: "I will bless every place where a picture of my heart shall be set up and honored."

If a member of the family has wandered away from Jesus Christ, the consecration of the home to the Sacred Heart often brings about the return of the wandering soul. Indeed the numerous conversions that accompany the work of the enthronement of the Sacred Heart all over the world seem to be its most striking feature.

The Church has richly indulged this enthronement or consecration. On the day of the consecration of the family to the Sacred Heart each member can gain a plenary indulgence under the usual conditions, and the same privilege

honey, 2 tablespoons butter or margarine. Line a nine inch pie plate with pastry. Fill with the rhubarb. Pour over it the combined flour and honey. Dot with the butter. Adjust the top crust, and trim off ends. Bake in a hot oven of 450 degrees for 15 minutes, and then in a moderate oven of 350 degrees for 45 minutes. Makes 1 nine inch pie.

is accorded yearly on the occasion of the renewal of the consecration. It would be a beautiful family practice to gather daily for a moment about the picture or statue and say together one of the many beautiful indulgenced ejaculations in honor of the Sacred Heart; for instance, "Jesus, King and center of all hearts, by the coming of Thy kingdom, grant us peace"; or "Sacred Heart of Jesus, protect our families." Or one could use any one of the invocations in the litany of the Sacred Heart.

For your convenience here is the official act of consecration. It is to be read by the head of the family or by one acting in his name while all kneel about the picture or statue, decorated for the occasion if possible. An Our Father or Hail Mary is usually added for absent members of the family, living or dead.

Prayer for the Consecration of Families

"O Most Sacred Heart of Jesus, Thou didst reveal to St. Margaret Mary Thy desire to rule over Christian families; behold, in order to please Thee this day, to proclaim Thy full sovereignty over our family. We desire henceforth to live Thy life, we desire that the virtues, to which Thou hast promised peace on earth, may flourish in our midst; we desire to keep far from us the spirit of the world, which Thou hast condemned. Thou art King of our minds in the simplicity of our faith; Thou art King of our hearts by the wholehearted love with which they are on fire and whose flame we shall keep alive by frequently receiving the Holy Eucharist.

"Be pleased, O Sacred Heart, to preside over our gathering together, to bless our spiritual and temporal affairs, to ward off all annoyance from us, to sanctify our joys and to alleviate our sufferings. If any of us should be so unhappy as to fall into the misery of displeasing Thee, remind him O Heart of Jesus, that Thou art full of goodness and mercy toward the penitent sinner. And when the hour of separation strikes and death enters our family circle, whether we go or whether we stay, we shall all bow humbly before Thine eternal decrees. This shall be our consolation, to remember that the day will come, when our entire family, once more united in heaven, shall be able to sing of Thy goodness forever.

"May the Immaculate Heart

THEY SAID LAST WEEK . . .

Secretary of State, Edward R. Stettinius, Jr.: "The Bill of Rights was written into the Constitution of the United States over 150 years ago. It is not yet fully realized, but we have made good progress and its effect upon our history has been decisive. The four sponsoring governments (at San Francisco) agreed that an enumeration of individual and collective human rights and fundamental freedoms in the charter could not be attempted at this conference. It would take much too long to obtain agreement upon such an enumeration among more than two score nations of differing social systems, environments and traditions. I believe that when the (world security) organization is established, the economic and social council, thru the commission on human rights, should promptly undertake to prepare an international bill of rights which can be accepted by all the member nations as an integral part of their own systems of law, just as our Bill of Rights has been an integral part of our system of law."

Dr. Albert Einstein, famous scientist: "I do not believe in any kind of superiority of the white people. The white world possesses a certain technical superiority; and 'white supremacy' is itself a product of this technical superiority. This does not touch upon real human values. Circumstances such as exist in the United States in regard to the Negro have retarded the social development of the whole country, because social progress can only be real when it is for all the people."

Former Pres. Herbert Hoover, speaking over the Blue Network:

"Apart from every humanitarian reason, food must be provided for the liberated countries if there is to be order and stable government. . . Of course Europe needs meats and fats, but we also have a shortage of these things. . . If the adults of Europe had unlimited bread they could get through. But their children must have some meats and fats. However, in this time of short supplies this should be so organized so that it reaches the undernourished children only. We could tighten our belts a little and supply this comparatively small amount. But we cannot supply meats and fats to everybody in Europe. . . This is not a question of feeding Europe next winter. . . this is a problem of the next ninety days."

Vice-Admiral Emery S. Land, Chairman, U. S. Maritime Commission:

"The size of the United States Merchant Marine at the end of the war — a carrying capacity of about 50,000,000 deadweight tons — imposes an unprecedented responsibility in maritime affairs, for our fleet will be larger than those of the rest of the world combined. In the tradition of American fair play, the commission has announced that its future policy contemplates no monopoly of the sea, but it does express the determination that we shall remain a mari-

of Mary and the glorious Patriarch St. Joseph offer, Thee this our act of consecration, and keep the memory thereof alive in us all the days of our lives. All glory to the Heart of Jesus, our King and our Father!"

time nation." —
Eric A. Johnston, president of the U. S. Chamber of Commerce: "After the war is over we will have more workers, more plants, more machinery and greater skills than we ever had before. This increase in productivity can be a cure or a blessing. Foreign trade can be the shock absorber which will smooth out the bumps of our post-war progress. The war has left the world hungry for goods. But foreign trade cannot move in one direction only. No nation raises its standards of living by merely increasing its exports — it is by increasing our volume of both exports and imports that we will obtain more goods to consume and, therefore, higher levels of prosperity." —Common Council.

1. War Bonds cost \$18.75 for which you receive \$25 in 10 years—or \$4 for every \$3.
2. War Bonds are the safest investment in the world—guaranteed by the United States Government.
3. War Bonds can be made out in 1 name or 2, as co-owners.
4. War Bonds cannot go down in value. If they are lost, the Government will issue new ones.
5. War Bonds can be cashed in, in case of necessity, after 60 days.
6. War Bonds begin to accrue interest after one year.

OUR GRADUATES
(Continued from page 7)

to his Church and to all those who made sacrifices that he might be so educated as to know his duty to God and to his fellow men.

Surveying the world scene, the Catholic young man and woman who receive a diploma this year will be able to understand that all the misery and horrors of war is a punishment for man's turning his back upon God. When justice and charity left the hearts of men, greed and hatred took their place.

Knowing all this, the Catholic graduate will prove false to himself, to his parents, his teachers, to his God, and to his country, if he fails to be a man of God, stalwart and fearless against the onflowing tide of paganism. He needs our prayers more than our congratulations as he joyfully takes his diploma and turns to face the duties of his chosen vocation. —The Columbus Register

POPE PIUS WARNS WORLD
(Continued from page 7)

the Nazi state. While Moscow was coddling the Nazis in 1937 and other powers were seeking means to appease Hitler, Pope Pius XI told the nations just what national socialism was. He branded it as "the arrogant apostasy from Jesus Christ, the denial of His doctrine and His work of redemption, the cult of violence, the idolatry of race and blood, the overthrow of human liberty and dignity." There is the historical record. Does that sound like an indorsement of the Nazi regime?

The present Pius repeats these words of his immortal predecessor. In them any state that denies human liberty and dignity may read its own condemnation. Those who have ears should listen to this warning of the Vicar of the Prince of Peace.—Selected.

PEACE-MAKERS HAVE GREAT NEED OF OUR PRAYERS

It is quite well recognized that the world tried to get along without God and did a sorry job of it. We can hardly look upon the millions of dead and the rubble of ruined cities as the professional work of Christians intent on doing God's will. Human wills under the guidance of human passions wrought this havoc.

Time and again we were warned by spiritual leaders and by some secular leaders while the European phase of the war was still on that we must return to God if we were to merit God's great gift of peace. God has answered our prayers for victory in Europe. Are we now prepared to abandon God as we set about laying the foundations of peace? We shall labor in vain if we do.

There is much loose talk abroad in the land that indicates such is the intention of many who are planning Europe's future. We hear that there are proponents of a soft peace for Germany and proponents of a hard peace. Now that just does not make sense when we should be striving for a just peace. Justice will punish the wrong-doers but it will not lay heavy hands on those who are innocent.

It is difficult for us to understand the barbarous treatment meted out to prisoners and internees in some German concentration camps. Those guilty must be brought to the bar of justice. There is essential depravity in their evil work. It is against that our very consciences revolt. But even in the ferment of this spiritual revolution potent voices are being raised that we must treat German prisoners somewhat as Germany treated Allied prisoners. If we heed these vengeful cries, we sink to the level of those whose evil practices we condemn. That is not the way to a just and lasting peace.

Not everyone in Germany agreed with the Nazi madness that Hitler introduced into the Reich. The German bishops protested against every step that this madman took to de-Christianize the country. Upon such sane leaders responsible government can again be set up in the new Reich.

We hope that the San Fran-

cisco delegates are intent on setting up a Christian peace. If they are true to their aims, they can lay claim to high Scriptural praise for their efforts, since peace-makers are called the children of God. But let us not forget that they need our constant prayers if they are to come into this noble inheritance.

The first order of the day is still prayers and more prayers if the world is truly to return to God.—C. U. Bulletin.

AMERICAN RED CROSS

Without doubt you know that the 1945 American Red Cross War Fund campaign was highly successful. The \$200,000,000 goal was oversubscribed by approximately \$25,000,000.

Much of this money was provided through the generosity of Americans of foreign origin who have made their homes in this country. Prompted by sympathy for their fellow men, they have always responded to Red Cross appeals with utmost liberality.

This generous support has also always been marked on the part of editors and publishers of the foreign language press in this country, and I wish to thank you, on behalf of myself as well as all others at American Red Cross National Headquarters, for the splendid cooperation which you have provided throughout the year, and particularly during the 1945 War Fund campaign, through the columns of Glasilo KSKJ.

It is impossible for Red Cross National Headquarters to thank each individual contributor to its campaign, and we would therefore appreciate it very much if you could in some way express the Red Cross' appreciation to your readers through your columns.

With best wishes,
Sincerely yours,
Robert P. MacHatton,
Chief Foreign Language Press Section.

Buy War Bonds and Stamps

WOMEN IN WAR

WIFE OF AN UNKNOWN SOLDIER, CAST BULLETS DURING THE WAR OF 1812

1945 WOMEN HELP THEIR COUNTRY BY SAVING USED COOKING FAT. THEIR REWARD IS CASH AND EXTRA RATION POINTS—AS WELL AS THE SATISFACTION OF PROVIDING RAW MATERIALS FOR THOUSANDS OF CIVILIAN AND MILITARY PRODUCTS!